8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 400 lir
Leto XXXVII. Št. 108 (10.930)
TRST, petek, 8. maja 1981

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

ODPOVEDANA SKUPNA MANIFESTACIJA LAIČNIH STRANK

CRAXIJEV POZIV NA CENTRALNEM KOMITEJU PSI ZA OHRANITEV ZAKONA O PREKINITVI NOSEČNOSTI

Skupna manifestacija bi lahko izzvenela kot izziv KD, čemur so se hoteli izogniti - V vodstvo PSI bodo stopili tudi predstavniki socialistične manjšine

RIM — Pozornost političnih strank je v teh dneh posvečena skoraj izključno manifestacijam in razpravam o bližajočih se referendumih, v prvi vrsti o tistem okrog zakona o splavu.

Že včeraj se je uradno zvedelo, da ne bo napovedane manifestacije laičnih strank v obrambo zakona 194, zaradi odklonilnega stališča socialdemokratov. Tajnik PSDI, Pietro Longo, je namreč na zasedanju centralnega komiteja svoje stranke pojasnil, da bi taka manifestacija v sedanjem političnem trenutku nujno pomenila «laični izziv» krščanski demokraciji, ki bi v perspektivi utegnil povzročiti preveliko napetost že sicer zapletenega političnega položaja. Tako so se tudi vse ostale stranke, skupaj s socialisti, ki so sicer izrazili svečan in zaskrbljen poziv za ohranitev zakona o splavu, in republikanci, ki so bili pobudniki načrtovane manifestacije, strinjale, da jo je bolje opustiti. V zameno pa bodo tajniki laičnih strank podpisali skupen poziv za ohranitev obstoječega zakona o prekinitvi nosečnosti. Ostaja pa dejstvo, da za to odpovedjo, posebno pri socialdemokratih, stoji izrazita bojazen, da ne bi izpadli pretirano «antidemokrščansko» usmerjeni.

Po drugi strani pa krščanska demokracija prav v teh dneh množi svoje pobude v korist referenduma za odpravo legalnega splava. Predsednika obeh parlamentarnih skupin KD, Bianco in Di Giuseppe, sta izdala dolgo skupno izjavo, medtem ko so demokrščanske ženske na tiskovni konferenci vabile k pritrdilni izbiri na zelenem volilnem obrazcu. Podpredsednica poslanske zbornice, Maria Elettra Martini, piše v današnji številki uradnega tednika KD «La discusione», da obramba sedanjega zakona o splavu pomeni «še eno zmago maskilizma».

Z včerajšnjega prvega zasedanja centralnega komiteja socialistične stranke po palermskem kongresu, je kot rečeno, prišel zaskrbljen poziv socialističnim, laičnim in demokratičnim katoliškim silam vseh strank, k obrambi zakona o splavu. Uvodno besedo je na zasedanju imel tajnik Bettino Craxi, ki je pustil ob strani druge aktualne politične probleme in se v celoti posvetil referendumom. «Referendumska pobuda za odpravo zakona o splavu,» je dejal, «je huda in nevarna zaradi posledic, ki jih bo zapustil dolgotrajen spopad v italijanski družbi.» Zelo oster je bil s krščanskimi demokrati, posebno do tona, ki ga uporablja njihov tajnik Piccoli, obarvanega s težnjo po odprtju «popolnoma neumestnih in neupravičenih front», kot jih je imenoval Craxi. Kritičnih puščic ni socialistični tajnik prihranil niti papežu. Za enako nevarna je označil tako referendum Gibanja za življenje, kot tistega, ki so ga predlagali radikalci: Craxijeva zaskrbljenost nazorno izvira iz mnenja, da bi poraz laične fronte na referendumu o splavu utegnil ogroziti ambiciozen načrt za vzpon na stolček predsednika vlade, ki ga goji socialistični «monarh».

Centralni komite PSI, ki se danes nadaljuje, ima na dnevnem redu volitve novega vodstva in podtajnika. V zvezi s tem so manjšine, poražene na kongresu v Palermu (tri skupine, ki jih vodijo Lombardi, Achilli in Mancini), na Craxija naslovile skupno pismo, s katerim zahtevajo strogo opredelitev nalog in dejanskih pooblastil novih vodstvenih organov ter vrsto političnih in statutarnih zagotovil. Ne bi pa smelo biti več dvoma o vstopu nekaterih predstavnikov teh manjšin v najvišji vodstveni organ socialistične stranke.

Med zunanjimi odmevi na socialistično zasedanje naj omenimo takojšen odgovor demokrščanskega tajnika Piccolija Craxiju. Izjavil je, da je miren ob Craxijevi zahtevi po «političnem preverjanju vlade v naslednjih tednih» in ponovil socialistom svojo, naj se dosledno zadržijo ob vprašanjih sicilske in rimske deželne uprave, se pravi ob junijskih upravnih volitvah.

R. G.

Ugrabitev Cirillo: brigadisti objavili četrto sporočilo

NEAPELJ — Ugrabitelji deželnega odbornika Cira Cirilla so se včeraj ponovno pojavili s svojim četrtim sporočilom. V njem rdeči brigadisti ugotavljajo, da Cirillo sodeluje in odgovarja na vprašanja, ki mu jih še postavljajo. Skupno s poročilom so brigadisti pustili v nekem košu za smeti tudi dve Cirillovi lastnoročni pismi, ki sta naslovljeni na predsednika deželnega odbora De Fea in izrednega vladnega komisarja za potresno področje Zamberlettija. Kaže, da so v sporočilu postavili nekatere «splošne» pogoje (kot so izjavili preiskovalci Digosa) za Cirillovo izpustitev. Kot znano, je tretje sporočilo RB občinska smetarska služba pomotoma vrgla med odpadke.

DELEGACIJA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE OD VČERAJ NA OBISKU V FURLANIJI - JULIJSKI KRAJINI

Vprašanje zaščite slovenske manjšine v Italiji v ospredju pogovorov med Collijem in Kučanom

Poudarjena nujnost odobritve globalnega zaščitnega zakona, v skladu z italijansko ustavo in z določili osimskega sporazuma - Soglasna pozitivna ocena odnosov med Italijo in Jugoslavijo

Predsednik skupščine SR Slovenije Milan Kučan in predsednik deželnega sveta F-Jk Mario Colli

TRST — Obisk delegacije skupščine SR Slovenije, ki je od včeraj na uradnem obisku v naši deželi na povabilo predsednika deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine Maria Collija, je že po prvem uradnem srečanju med predstavništvoma obeh skupščin potrdil dvoje: prvič, da so odnosi med Furlanijo - Julijsko krajino in SR Slovenijo, kot tudi sicer odnosi med Italijo in Jugoslavijo, na nadvse zadovoljivi ravni in da se razvijajo v duhu prijateljstva, sodelovanja in medsebojnega spoštovanja; drugič, da je eno najbolj perečih še nerešenih vprašanj prav vprašanje globalne zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, da s to zaščito, h kateri obvezuje tako italijanska ustava, kot tudi številne mednarodne listine, ne nazadnje preambula in 8. člen osimskega sporazuma, nikakor ni mogoče več zavlačevati. To sta poudarila oba predsednika Mario Colli in Milan Kučan, nujnost odobritve zaščitnega zakona pa je prišla do izraza tudi v posegih drugih predstavnikov. Prav o tem pa bodo obširneje spregovorili še danes, ko se bo delegacija slovenske skupščine v Gorici srečala z enotno delegacijo Slovencev, ki živijo v Italiji.

Takoj po prihodu v Trst je delegacija s polaganjem venca počastila spomin žrtev v tržaški Rižarni, takoj nato pa so se začeli pogovori na sedežu deželnega sveta. Pogovori so bili nadvse prisrčni in iskreni, o čemer priča tudi dejstvo, da so trajali celo uro več, kot je predvideval program. Delegacijo skupščine SR Slovenije so poleg predsednika Milana Kučana sestavljali še Ludvik Golob, Silva Jereb, Emil Tomažič, Bojan Lubej, Jože Šušmelj, Elio Musizza in Borut Plavšak, delegacijo deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine pa predsednik Mario Colli, člani predsedstva Emilio Del Gobbo, Renato Bertoli, Boris Iskra, Angelo Ermano, Giuseppe Romano Specogna in Massimo Persello ter načelniki svetovalskih skupin Turello (KD), Pascolat (KPI), Ermano (PSI), Štoka (SSk), Barazzutti (PDUP), Giuricin (LpT), Cavallo (DP), Morelli (MSI) in Solimbergo (PLI). Pogovorom je prisostvoval generalni konzul SFRJ v Trstu Štefan Cigoj.

Predsednik deželnega sveta Mario Colli se je po uvodnem pozdravu spomnil na vlogo predsednika Tita pri gradnji sedanje jugoslovanske družbe in države, pa tudi na njegovo vlogo pri utrjevanju politike miru v svetu. Poudaril je tudi veliko zanimanje, s katerim gleda na vlogo Jugoslavije v gibanju neuvrščenih držav, prav tako pa je poudaril vlogo, ki jo je imela Jugoslavija pri snovanju helsinške listine ter izrazil željo, da bi madridska konferenca uspešno nadaljevala delo, ki je bilo zasnovano v Helsinkih.

V nadaljevanju se je Colli zadržal pri problemih, ki zadevajo deželo Furlanijo - Julijsko krajino in vso Italijo sploh. Na kratko je spregovoril o obnovi potresnega območja, zaustavil se je ob težki gospodarski krizi, ki jo preživljamo, spregovoril je tudi o napadu terorizma na demokratične institucije. Takoj nato je Colli prešel k oceni odnosov med Italijo in Jugoslavijo ter med Furlanijo - Julijsko krajino in Slovenijo, o katerih je že uvodoma dejal, da so eden «najbolj pozitivnih dogodkov naše stvarnosti». Poudaril je, da poteka sodelovanje na vseh področjih in da se sama perspektiva gospodarskega in družbenega razvoja Furlanije - Julijske krajine odraža v utrjevanju mednarodne vloge te dežele. Pri tem je omenil «skromen, vendar pomemben prispevek» teh odnosov k sodelovanju v Evropi, med Evropo in državami v razvoju, med državami z različnimi gospodarskimi, družbenimi in političnimi ureditvami. Pri tem je osimski sporazum odprl nove poti, možnosti vsestranskega sodelovanja na vseh ravneh, ki sodi tako v pristojnost osrednjih vlad oziroma parlamentov, kot delno v pristojnost organov dežele Furlanije - Julijske krajine oziroma SR Slovenije. Pri tem je omenil gradnjo velikih infrastruktur na Tržaškem in na Goriškem, naprav na mejnih prehodih, sodelovanje med pristanišči gornjega Jadrana, zaščito Jadrana pred onesnaženjem, zaščito okolja, pri čemer je izrecno omenil nedavno zasedanje o Glinščici. Izrazil je željo, da bi prišlo do pozitivne rešitve vprašanja ribolova v Tržaškem zalivu, rešitve, ki bo v zadovoljstvo obeh strani. Omenil je pogovore za razširitev pasu maloobmejnega prometa in navedel je tudi, da poseben meddržavni odbor skrb. za kooperacijo na industrijski ravni.

Seveda, je dejal Colli, vsestransko sodelovanje med obema državama in med sosednima deželama ne poteka brez težav, brez zaprek, brez zapletenih vprašanj, ki jih je treba poglobiti in skupaj reševati.

Mario Colli je spregovoril tudi o vprašanju slovenske narodnostne

(Nadaljevanje na zadnji strani)

KLJUB IZZIVALNEMU NASTOPU PRIPADNIKOV IRA

Sandsov pogreb brez izgredov

Britanska policija in vojska včeraj nista posegli - Resoluciji v evropskem parlamentu

BELFAST — Pogreb Bobbyja Sandsa je bil eno najbolj množičnih ljudskih zborovanj odkar so pred dvanajstimi leti na Severnem Irskem spet začeli šteti žrtve spopadov med separatisti in policijo.

Kljub stanju pripravljenosti policijskih sil in ne preveč «miroljubnim» vzdušjem, ki vlada po vsej deželi, se je svečanosti udeležilo preko dvajset tisoč Sandsovih simpatizerjev. Spektakularna organizacija irske republikanske armade je bila brezhibna. Po 40 minutah maše, ki jo je vodil neki duhovnik irske rimskokatoliške cerkve, je rakev s skromnimi posmrtnimi ostanki Sandsa — po 66 dneh gladovne stavke je tehtal le še okoli 40 kilogramov — prevzelo šest zakrinkanih mož, pripadnikov IRA, ki so jo na ramenih prepeljali do kakih petsto metrov oddaljenega pokopališča v Milltownu, kjer so svojemu članu pripravili veličasten pogreb z vsemi običajnimi vojaškimi častmi.

Prikaz vojaške moči in teritorialne nadvlade pripadnikov IRA je prav gotovo zvenel kot izziv britanskim oblastem. Kljub temu, da se v teh dramatičnih dneh nahaja v Ulstru okoli 30 tisoč pripadnikov britanske vojske in policistov, si varnostni organi niso niti drznili prisostvovati pogrebu, kaj šele preprečiti polvojaško parado. Le neki helikopter je občasno preletava! pokopališče in opazoval dogodke v njem. Policija pa se je zbrala v neki protestantski belfaški mestni četrti, ne da bi posegla v dogajanje. Resnici na ljubo je sam glasnik IRA pred pogrebom obnovil poziv mladim Sandsovim pristašem, naj nikakor ne nasedajo morebitnim provokacijam — ki jih sicer ni bilo — ali povzročajo nemire. In res tik pred, med in tudi po pogrebu ni bilo neposrednih izgredov.

Sicer pa so se puške, razstrelivo in tudi težko orožje pojavili po vsej deželi. Včeraj in predvčerajšnjim ponoči so padle tudi že prve žrtve po Sandsovem «samomoru». Neki policist je bil včeraj v Belfastu tarča ostrostrelca, ki je ranil tudi neko policistko. Nekemu domnevnemu teroristu pa je bomba, ki jo je sam prevažal eksplodirala v rokah in ga raznesla.

V zloglasnem zaporu v Mazeu pa se medtem še vedno nadaljuje gladovna stavka treh Sandsovih somišljenikov. Zdravstveno stanje Francisa Hughesa, ki že 55 dni gladuje je, kot pravi zdravniško poročilo, «nadvse zaskrbljujoče».

Tudi evropski parlament je včeraj razpravljal o stanju na Severnem Irskem. Zaradi nasprotovanja skupine britanskih konservativcev enotnega sporazuma niso dosegli. Komunisti in radikalci na eni strani, golisti na drugi, so zato predstavili dve ločeni resoluciji, s katerima pozivajo londonsko vlado in belfaške zaporne oblasti, naj nemudoma izboljšajo življenjske razmere v državnih kaznilnicah na Severnem Irskem, kar naj še posebej velja za politične jetnike.

Da so stališča o položaju v Severni Irski precej deljena tudi med «Elizabetinimi podložniki» na otoku, priča tudi preiskava javnega mnenja, ki jo je objavil londonski dnevnik «Sun». Po podatkih slednjega, naj bi 53 odstotkov Britancev želelo priključitev Ulstra z irsko republiko, kar 63 odstotkov pa se baje zavzema za odcepitev Severne Irske od združene britanske kraljevine.

Na dokaz svojevrsten, a zelo zgovoren način, so svoje mnenje včeraj izrazile tudi iranske oblasti v Teheranu. Kot poroča agencija Pars je občinski urad iranske prestolnice preimenoval ulico, kjer se nahaja britansko veleposlaništvo, prav po Bobbyju Sandsu.

ŽENEVA — Švica uresničuje določila evropskega sveta, da bi končno preprečila v svojih bankah zamenjavo «umazanega» denarja, ki je plod odkupnin raznih ugrabiteljev.

BERLIN — V nedeljo bodo Berlinčani obnavljali svoj parlament. Vsa preverjanja javnega mnenja so dosedaj ugotovila, da ne bo prišlo do bistvenih premikov.

O vojaških sodiščih ne bomo glasovali

RIM — V nedeljo, 17. maja, bomo glasovali le za pet referendumov in ne za šest kot je bilo sprva predvideno. Italijanski senat je namreč dokončno odobril zakon o reformi vojaških sodišč in s tem bistveno spremenil postopek sojenja.

BELFAST — Molotovke, solzilci in gumijasti naboji so v Severni Irski tragična vsakdanjost (Telefoto AP)

DOGODKI NA KOSOVU SO ŠIROKO ODJEKNILI V JAVNOSTI

CENTRALNI KOMITE ZVEZE KOMUNISTOV OBSODIL NEDAVNE IZGREDE NA KOSOVU

Popit: Kdor pod krinko boja za svobodo svojega naroda ali narodnosti spodkopava ustavne temelje SFRJ, izziva nacionalistično sovraštvo tudi pri drugih narodih

BEOGRAD — V veliki dvorani skupščine SFRJ v Beogradu je bila včeraj 20. seja CK ZKJ. Člani najvišjega foruma jugoslovanskih komunistov so razpravljali o sovražni in protirevolucionarni dejavnosti na Kosovu.

V okviru prve točke dnevnega reda so sprejeli sklep o verifikaciji sprememb v sestavu CK ZKJ in predsedstva CK ZKJ. Novi član CK ZKJ in predsedstva CK ZKJ je po sklepu, ki so ga sprejeli včeraj na temelju 81. člena statuta ZKJ, Boško Krunić, ki je bil nedavno izvoljen za prvega predsednika pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine z enoletnim mandatom, ki na položaj v CK ZKJ prihaja namesto dosedanjega predsednika pokrajinske konference ZK Vojvodine — Dušana Alimpića. Novi član predsedstva CK ZKJ je tudi Veli Deva, ki je bil namesto Mahmuta Bakalija izvoljen za predsednika pokrajinskega komiteja ZK Kosova 5. maja. Veli Deva je bil tudi do zdaj član CK ZKJ.

«Neustrezno prikazovanje odnosov SAP Kosova, SR Srbije in federacije ter praksa, ki je bila s tem v zvezi uveljavljena vse to je bilo ugodno za širjenje iluzij, da je pridobitev statusa republike formalno vprašanje, ki ga je mogoče doseči s pritiskom. Ustavne rešitve o položaju socialističnih avtonomnih pokrajin v okviru SR Srbije je treba dosledno uresničevati in spoštovati,» je dejal Mojsov

«Edvard Kardelj je opozarjal v svojem govoru pred političnim aktivom Ljubljane 20. decembra 1971, da se v sedanjih pogojih pri graditvi socializma in socialističnih samoupravnih odnosov nacionalizem ne pojavlja kot posledica nerešenega nacionalnega vprašanja, marveč zaradi «prikrivanja drugih političnih hotenj.»

Za položaj v organizacijah ZK, kot tudi za politično položaj, nosijo največjo odgovornost republiška in pokrajinska vodstva ZK. Le-ta so najprej poklicana, da odločajo o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na delovanje komunistov in njihovih osnovnih organizacij. To pa ne pomeni, da se je treba zapirati samo v okvire svoje republike in pokrajine. Negativne posledice dela in težav, s katerimi se organizacije ZK soočajo v katerem koli delu države, se odražajo tudi na stanje v celotni ZK. Dogodki, ki so se pripetili na Kosovu, ne zadevajo samo Kosova, temveč so se široko odrazili v javnosti in vplivali na splošno politično razpoloženje v vsej SFRJ.

Vsaka kritična beseda na račun albanskega nacionalizma, ki mora biti odkrita in resna, zavezuje celotno ZK — moralno in politično — za še odločnejši boj proti vsem nacionalizmom, proti oživljanju nacionalističnih pojavov in strasti ter sovražnih dejavnosti, ki se skrivajo za navideznem reagiranju na albanski nacionalizem in iredentizem ter sejejo nezaupanje med Albance v posameznih sredinah.

France Popit je v razpravi dejal, da izbruh nacionalizma in albanskega iredentizma na Kosovu, kot je nedavno ocenil CK ZK Slovenije, ne more ogroziti celovitosti Jugoslavije, kljub vsemu pa je globoko vznemiril vse republike, vse delovne ljudi jugoslovanskih narodov in narodnosti, kot tudi večino albanske narodnosti, ki živi v treh socialističnih republikah in na mejo sosednje Albanije. Nacionalizem je odporen in ga zato ne smemo podcenjevati, je dejal Popit, ne glede na to v kateri sredini se pojavlja, ali kako se preoblači, ker ima še korenine v jugoslovanski družbi. «Kot ni noben nacionalizem dokončno premagan, prav tako tudi ni nobeden nenevaren. Vsi nacionalizmi so nasprotniki enakopravnosti narodov in narodnosti, naše skupnosti, napredka in razvoja. Kdorkoli danes pod krinko boja za svobodo svojega naroda ali narodnosti spodkopava ustavne temelje socialistične Jugoslavije in izsiljuje spremembo ustavnega položaja svoje skupnosti, ta povzroča škodo lastnemu ljudstvu, izziva nacionalistično sovraštvo tudi pri drugih narodih in s tem škoduje neuvrščenemu položaju Jugoslavije ter njeni vlogi in ugledu v svetu.

Ob koncu je France Popit spregovoril o razvoju Kosova in dejal, da ni nepomembno, na kakšnih temeljih se bo pokrajina razvijala v prihodnje. Koncentracija sredstev na državni osnovi že delj časa povzroča negativne družbene težnje, ta koncentracija je tudi že preživela in zdaj mora priti do združevanja dela in sredstev, do oblike, ki bo delavski razred Kosova močneje povezala z delavskim razredom v republiških in jugoslovanskih razsežnostih. (dd)

MED OBISKOM GENERALNEGA SEKRETARJA OZN V BEOGRADU

Poudarjena vloga neuvrščenih držav

Waldheim o nujnosti obnovitve procesa popuščanja napetosti

BEOGRAD — Neuvrščene države in še posebej Jugoslavija so vedno konstruktivno prispevale k reševanju aktualnih mednarodnih problemov. To delajo tudi zdaj, saj sem se v to prepričal med pogovori, ki sem jih imel v Beogradu. To je dejal generalni sekretar ZN Kurt Waldheim na krajši tiskovni konferenci na beograjskem letališču pred odhodom iz Jugoslavije.

Waldheim je v nadaljevanju poudaril, da je svet na križišču iskanja mirnih rešitev mednarodne krize. Izrazil je prepričanje, da bodo prizadevanja mednarodne skupnosti in še posebej neuvrščenih držav, prispevale k vrnitvi politike popuščanja napetosti, ki je po njegovih besedah nujna za reševanje velikih sedanjih problemov. Ugotovil je, da reševanje mednarodnih problemov ni odgovornost samo velikih sil, marveč tudi vseh drugih držav sveta, ter ob tem poudaril delež Jugoslavije pri reševanju teh problemov.

Kurta Waldheima s sodelavci je do letala pospremil zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, ki se je udeležil tudi Waldheimovega srečanja z novinarji.

Med včerajšnjim obiskom v Jugoslaviji je Kurta Waldheima včeraj sprejel predsednik predsedstva SFRJ Cvijetin Mijatović in se z njim zadržal v daljšem in prijateljskem pogovoru. Obravnavala sta posamezna aktualna vprašanja zelo zapletenega položaja v svetu. Posebno pozornost sta namenila kriznim žariščem, zastoju procesa dekolonizacije na jugu Afrike ter nujnost obnovitve detanta. Ob tem sta opozorila na nezamenljivo vlogo ZN pri takojšnjem in doslednem reševanju teh problemov, kot tudi na velik delež neuvrščenih držav.

Kurta Waldheima je sprejel tudi predsednik ZIS Veselin Djuranović. Djuranović je opozoril na dosedanjo dejavnost Jugoslavije za ohranitev miru in enakopravnega mednarodnega sodelovanja in ob tem poudaril da bo Jugoslavija nadaljevala z vsestransko podporo koristnim in pomembnim dejavnostim svetovne organizacije in samega generalnega sekretarja, da bi se rešili veliki politični, ekonomski in socialni problemi na svetu.

Včeraj sta se pogovarjala tudi Josip Vrhovec in Kurt Waldheim. Tudi onadva sta obravnavala glavne probleme, s katerimi se soča sodobni svet.

NOV HUD UDAREC ZA MLADO ŠPANSKO DEMOKRACIJO

V Madridu atentat na poveljnika kraljevske garde

MADRID — Španska demokracija je doživela nov udarec. Madrid je bil včeraj ponovno prizorišče dramatičnega atentata s tremi mrtvimi, le tri dni po atentatu, ki je terjal življenje nekega generala in nekega policista. Tarča teroristov pa so bile tokrat prvič osebe, ki so v neposrednem stiku s kraljem Juanom Carlosom.

Včeraj dopoldne ob pol enajstih sta dva mladeniča na drvečem motorju v Ulici Conde de Penalver (le kak lučaj od kraja ponedeljkovega atentata) zagnala v notranjost avtomobila kraljevske garde peklenski stroj. V avtomobilu je bil poveljnik garde in kraljev svetovalec za vojaške zadeve generalpolkovnik Joaquin de Valenzuela; z njim so bili njegov pomočnik, podpolkovnik Guillermo Tevar Seco, podčastnik spremstva Antonio Nogueira in vojaški šofer Manuel Rodriguez. Strahovito eksplozijo peklenskega stroja je čisto po naključju čeprav težko ranjen preživel le generalpolkovnik Valenzuela, medtem ko je eksplozija njegove spremljevalce dobesedno razmesarila. Težko ranjenega Valenzuela so nemudoma prepeljali v bolnišnico, kjer so ga zdravniki operirali. Eksplozija mu je hudo prizadela trebušno votlino, ranjen je tudi v laket in koleno. Zdravniki so si pridržali prognozo, a vseeno upajo, da ga bodo rešili. Silovita eksplozija je ranila tudi ducat mimoidočih, od katerih tri težje. Večini pa so zdravniki nudili le prvo pomoč.

Medtem ko so Madridčani že polagali cvetje na prizorišče atentata, se je zbrala večja skupina skrajnih desničarjev, ki je s fašističnimi pozdravi in z vzklikanjem Francu ter gesli «Oblast vojski», «Osvobodite Tejera», «Za časa Franca niso umirali nasilne smrti vojaki in policisti»..., skušala izzvati nemire.

Oba terorista sta le nekaj sto metrov po atentatu odvrgla svoj motor in se porazgubila med množico v parku «Buen retiro». Varnostni organi so takoj postavili cestne bloke, priprli več oseb, ki pa so jih kasneje izpustili, saj ni bilo med njimi nobenega od dveh morilcev.

Tudi tokrat kot v drugih podobnih primerih je bil odgovor ogorčenja vseh sindikalnih in političnih sil Španije z izjemo skrajne desnice enoten. Danes ob 12. uri bo v vsej deželi življenje zamrlo za dve minuti v znak podpore španski demokraciji in v dokaz, da Španci zavračajo terorizem.

Nekaj ur po atentatu si je odgovornost za atentat prilastilo vojaško krilo baskovske separatistične organizacije ETA, kar pa ni presenetilo preiskovalcev, saj je bila dinamika atentata čisto drugačna od ponedeljkovega. Medtem pa v Španiji ponovno vre. Vojski so ukazali naj ostane v vojašnicah, španske demokratične sile pa pozivajo k budnosti, da ne bi reakcija ob nezadovoljstvu vojske poskušala obnoviti Tejerov poskus.

TRŽAŠKI SINDIKALISTI V RIMU

Do 20. maja izdelan proizvodni program za miljsko ladjedelnico

Predsednik Fincantieri Rocco Basilico je zajamčil nadaljnjo zaposlitev vseh prizadetih delavcev - Začasen vpis v posebno dopolnilno blagajno

Tudi včerajšnje srečanje tržaških sindikalistov s predstavniki ministrstva za državne soudeležbe in državne družbe Fincantieri v Rimu ni prineslo dokončne rešitve vseh vprašanj, ki se prepletajo okrog miljske ladjedelnice «Cantieri Alto Adriatico». Na srečanju, katerega so se udeležili člani pokrajinskega tajništva enotne sindikalne zveze CGIL - CISL - UIL, tovarniškega sveta ladjedelnice in sindikata kovinarjev FLM, je pa vendar predsednik družbe Fincantieri Rocco Basilico prevzel določene obveznosti, ki vlivajo upanje na ugoden razplet osnovnega problema miljskega obrata, čeprav bodo morali prizadeti delavci potrpeti še nekaj časa, preden si bodo lahko končno oddahnili.

Na srečanju je bilo namreč sklenjeno, da se «prizadeti stranki» ponovno sestaneta 20. maja na ministrstvu za državne soudeležbe, predsednik Fincantieri pa se je obvezal, da bo na tem novem srečanju podrobno razčlenil kronološki potek postopka za ustanovitev nove družbe — kakor znano bosta pri njeni glavnici soudeleženi Fincantieri z 51 in deželna finančna družba Friulia z 49 odst. —, ki bo prevzela miljsko ladjedelnico. Do 20. maja bo Fincantieri pripravila tudi načrt za nadaljnje gradnje v miljskem obratu, in sicer v okviru naročil, predvidenih po pravkar sprejetem področnem načrtu za ozdravitev državnega ladjedelstva. Končno bo vodstvo Fincantieri do omenjenega datuma sestavilo tako imenovani organigram za ladjedelnico.

Prav v zvezi z organigramom so sindikalisti na srečanju ponovno načeli vprašanje nadaljnje zaposlitve vseh sedanjih delavcev miljskega obrata in predsednik Fincantieri je zagotovil, da bodo vsi delavci brez izjeme prešli pod novo družbo Fincantieri - Friulia. Preden se bo delo v obratu v novi režiji lahko primerno razvilo, pa bo nujno poteklo če nekaj časa: Rocco Basilico je v tej zvezi dejal, da bodo zaradi tega prizadeti delavci začasno vpisani v posebno dopolnilno blagajno. (ef)

Na občnem zboru industrijcev

Tassi: Mesto ima resnične perspektive gospodarskega razvoja

Izgradnja velikih prometnih infrastruktur za hitre povezave s srednjo Evropo, uresničitev Centra za znanstveno in tehnološko raziskovanje in začetek uresničevanja italijansko - jugoslovanske industrijske cone: take so smernice, ki jih je nakazal predsednik združenja industrijcev tržaške pokrajine Paolo Tassi na včerajšnjem letnem občnem zboru združenja, da bi se mesto lahko izmotalo iz sedanje imobilnosti.

V svojem poročilu, kateremu je sledila obširna razprava, se je predsednik Tassi zaustavil tudi ob številnih primerih družbenega življenja, ki odražajo sedanji politični položaj v mestu; s tem v zvezi je dejal, da v trenutku, ko se mestu ponujajo gospodarske alternative, manjkajo politične obveze, ker so stranke bolj pozorne na svoja notranja in zunanja ravnovesja, kot pa na perspektive razvoja mesta. Odločno je podčrtal, da te perspektive resnično obstajajo, glede osimskih sporazumov pa je dejal, da je treba še individualizirati uresničljivost in koristi italijansko - jugoslovanskega sporazuma, medtem pa izkoristiti gospodarske ukrepe, ki izhajajo iz sporazumov, kot so infrastrukture in eksperimentalni začetek uresničevanja industrijske cone v komprenzoriju sedanje industrijske cone.

Politična razprava se je razgibala

Včerajšnja politična kronika beleži sestanek med pokrajinskimi tajniki KD, PSI, SSk in PSDI, ki so razpravljali o sedanjem političnem položaju po odstopu Carbonejevega pokrajinskega odbora; analizirali so kompleksno problematiko, znotraj katere je v sedanjem trenutku še posebno važno vprašanje izvolitve upravnega odbora tržaške krajevne zdravstvene enote, ki pa je zaradi pomanjkanja sporazuma med strankami skoraj brez rešitve; točno čez teden dni bo namreč zapadel rok, v katerem mora glavna skupščina te ustanove izvoliti 9-članski upravni odbor; v kolikor bi tega, zaradi pomanjkanja sporazuma, ne storila, bi KZE prešla pod komisarsko upravo.

Pred glasovanjem o pokrajinskem proračunu pa je treba na pokrajini izvoliti novi odbor (pokrajinski svet bo odstop Carbonejevega odbora potrdil v ponedeljek), kar pa je v sedanjem političnem položaju, ki ga je včeraj nepričakovano razgibal čuden predlog komunističnega senatorja Vidalija o sporazumu med KPI, KD in LpT, zelo težko.

V TRŽAŠKEM OBČINSKEM SVETU

LpT bo predložila proračun na seji v petek, 29. maja

V torek, 26. maja, razprava o resoluciji o zakonski zaščiti slovenske narodnostne skupnosti - Drevi vrsta sklepov o načrtih za ljudske in ekonomske gradnje ter resolucija o Glinščici

Tržaški občinski svet se bo sestal drevi ob 18.30. Po odgovorih na vprašanja in interpelacije bo skupščina proučila vrsto sklepov, ki zadevajo razne posege v okviru načrtov za ljudske in ekonomske gradnje. Na dnevnem redu je tudi razprava o dveh resolucijah: prvo je predložil socialdemokrat Lanza, z njo pa se zavzema, da bi občinski odbor posegel pri deželni upravi, da bi le-ta v smislu člena 26 deželnega statuta, pripravila zakonski osnutek in ga nato poslala v odobritev v parlament, ker sama ne more odločati o tem vprašanju: zakonski osnutek bi moral namreč predvideti ustanovitev narodnega parka v Glinščici. Druga resolucija — predložil jo je svetovalec Perco (LpT — pa predvideva vrsto posegov v korist mestnega muzeja za naravno zgodovino. Možno je tudi, da bo prišla v razpravo še resolucija krščanskega demokrata Ponisa, ki se zgraža nad podelitvijo nagrade «zlati Osimo», ki jo ocenjuje kot žalitev večine prebivalstva, predvsem pa istrskih beguncev.

Na drevišnji seji bi morala skupščina sicer razpravljati o resoluciji, ki se zavzema za čimprejšnjo odobritev zakona o globalni zaščiti slovenske narodnostne skupnosti: na prošnjo LpT (načelnik skupine Gambassini bo drevi odsoten) pa so jo načelniki svetovalskih skupin na današnjem sestanku odložili in sklenili, da bo skupščina o njej razpravljala v torek, 26. maja. V petek, 29. maja, pa bo občinski odbor predložil proračun, ki ga bosta orisala župan Cecovini in podžupan Bassani.

Drevi seja občinske skupščine v Dolini

Drevi ob 19.30 se bo sestal dolinski občinski svet. Razprava bo tekla o odobritvi proračuna za finančno leto 1981 ter o sejnini za upravitelje. Govor bo tudi o najetju posojila v znesku 750 milijonov lir za okrepitev javne razsvetljave na občinskem ozemlju.

● **Danes, 8. maja,** se bo sestal rajonski svet za Škedenj - Čarbolo. Sestal se bo ob 20. uri v sejni dvorani občinske izpostave v Ul. del Ronchetto 77

● **Drevi, 8. maja,** se bo sestal rajonski svet za Kjadin - Rocol. Sestal se bo ob 20. uri na sedežu v Ul. dei Mille 16 in med drugim razpravljal o uporabi telovadnice rekreatorija Lucchini, o predlogu sklicanja konference o referendumih

Kulturni uredniki iz Jugoslavije včeraj obiskali Trst

Včeraj se je mudila v Trstu skupina jugoslovanskih kulturnih urednikov, ki je na 3-dnevnem «kulturnem sprehodu» po SR Sloveniji. Ob spremstvu načelnika Zgodovinskega odseka pri NŠK Milana Pahorja so novinarji obiskali bazoviški spomenik in Rižarno, nato pa so se v Kulturnem domu srečali z nekaterimi predstavniki naših organizacij, s katerimi so se pogovorili o stvarnosti slovenske skupnosti v zamejstvu.

O dejavnosti gledališča in o njegovi vlogi sta spregovorila Miro Košuta in Josip Tavčar. Karel Siškovič jim je nakazal boj Slovencev v Italiji za dosego globalne zaščite, medtem ko je Vito Svetina osvetlil gostom vprašanja z gospodarskega področja. Po ogledu gledališke predstave «Kar hočete» so gostje nadaljevali pot proti Portorožu.

Z OKROGLE MIZE O REFORMI SREDNJEGA ŠOLSTVA V SLOVENIJI

«To ni klasična šolska reforma ampak revolucionarna preobrazba»

Uvodni poročili prof. Silva Faturja in mag. Danice Golli

V organizaciji tržaške pokrajine, ki s sodelovanjem Sindikata slovenske šole prireja niz srečanj na temo «Eksperimentiranje in reforma višje srednje šole», je bila včeraj v dvorani «G. Baroncini» okrogla miza, pri kateri sta pedagoški svetovalec za slovenske šole v Trstu Silvo Fatur in članica Pedagoškega inštituta v Ljubljani Danica Golli podala uvodni poročili o reformi usmerjenega izobraževanja v SR Sloveniji in usposabljanju šolnikov za reformo.

Prof. Silvo Fatur je zelo nazorno in izčrpno nakazal temelina načela preobrazbe srednjega šolstva SR Slovenije v usmerjeno izobraževanje in nekatere izvedbene značilnosti. Poudaril je, da je bil srednješolski sistem v Sloveniji in Jugoslaviji odtujen potrebam dela in družbenemu razvoju ter da se je razprava o reformi začela po vsej Jugoslaviji že pred leti, v Sloveniji pa jo bodo uvedli s prihodnjim šolskim letom. Govornik je takoj na začetku podčrtal, da «gre pri vsem tem za več kot klasično šolsko reformo; gre za revolucionarno preobrazbo, ki ne prizadeva le izobraževalne inštitucije, pač pa sleherno družbeno celico jugoslovanske družbe in njene samoupravne ureditve.»

Usmerjeno izobraževanje obsega celotno izobraževanje po 8-letni splošno-izobraževalni in obvezni osnovni šoli, torej od začetka izobraževanja na srednji stopnji do doktorata znanosti. Ustrezne strokovne službe so po široki javni razpravi predvidele in pripravile 39 usmeritev, znotraj le-teh pa le za srednje izobraževanje 98 vzgojno-izobraževalnih programov in v njih še 214 različnih smeri. Te smeri je mogoče primerjati s sedanjimi srednjimi šolami, ki jih je 260, smeri pa 214, in še med njimi je nekaj novih, npr. računalniška.

Eno od bistvenih načel, ki ga usmerjeno izobraževanje zasleduje, je nuditi vsej generaciji več splošne izobrazbe, ki pa naj bo temeljitejša in naj obsega tudi tehnične elemente. Zato je temelj vseh programov skupna vzgojnoizobrazbena osnova, ki naj ustvari pogoje za permanentno izobraževanje in samoizobraževanje, hkrati pa naj omogoči bodočim delavcem hitrejše in lažje prilagajanje novim tehnologijam in morebiti kasnejše poklicne prekvalifikacije.

Načelo o permanentnem izobraževanju narekuje organizacijam združenega dela velike naloge in zato poslei nobena šola ne bo mogla več živeti brez neposrednega in trajnega sodelovanja z organizacijami združenega dela, za katere bo usposabljala kadre.

Faturjevo izvajanje je na področju izobraževanja učiteljev za reformo in inovacijo dopolnila mag. Danica Golli, ki je med drugim poudarila, da slabo pripravljen profesor ali učitelj lahko samo slabo poučuje. Zato so v Sloveniji v teku že dve leti številne pobude, ki na različnih nivojih podajajo učnemu kadru dopolnilno informacijo in izobrazbo. Namen je, da bi vsi šolniki na srednjih šolah dosegli raven univerzitetne diplome, kar pa v številkah pomeni, da je potrebno pre- ali dokvalificirati kar 40 odstotkov učnih kadrov. Problemov in težav je seveda veliko, saj se na tem področju orje v ledino.

Ob koncu tega nujno sintetičnega poročila naj še dodamo obvezno ugotovitev, da je bila dvorana, kljub napravam za simultano prevajanje, skoraj prazna. Kot kaže je zanimanje za novosti v izobraževanju tako med slovenskimi kot italijanskimi šolniki na žalost zelo pičlo. (nf)

Kako je pri nas s pasjo steklino?

Pasja steklina. O njej se v zadnjem času veliko govori tudi v naših krajih, kajti od vsepovsod, iz gorskih predelov naše dežele, iz sosednje Slovenije in od drugod, se širijo alarmantne vesti o neustavljivem prodiranju bolezni proti jugu in to se pravi tudi proti našim krajem. Ali je nevarnost res tako pred vrati? Če naj prisluhnemo tržaškemu tedniku Il Meridiano, ki je posvetil naslovno in še dve notranji strani svoje včerajšnje številke tej strah vzbujajoči bolezni, so prve okužene živali že prekoračile mejo naše pokrajine in bodo vsak čas ogrozile mesto samo.

Da gre zadevo jemati sila resno in brez podcenjevanja, smo že nekajkrat napisali, kljub temu pa ne kaže zaenkrat prilivati olja na plamen psihoze, ki se po malem oprijema prebivalstva. «Bolezen se dejansko približuje tem krajem, nam je včeraj povedal po telefonu živinozdravnik iz devinsko-nabrežinske občine dr. Floreancig, treba je biti nanjo pripravljeni in je zato povsem na mestu poziv, da je treba cepiti proti steklini vse pse, kar se sicer dela redno vsako leto. Res pa je tudi, da do danes nismo prejeli nobenega uradnega obvestila o kakem primeru okuženja v naših krajih in ustreznega navodila za emergenčno ukrepanje».

Steklina se torej lahko dejansko pojavi tudi pri nas iz dneva v dan. Dokler pa o kakem pojavu ne bo uradnega obvestila pristojnih zdravstvenih oblasti, gre jemati vsa govoričenja o okuženih lisicah, jazbecih in drugih živalih, ki naj bi jih odkrili v naših krajih, z ustrezno dozo treznosti.

NOVA PROMETNICA POMOL VII - PADRIČE

Dolinska občina zahteva konkretna jamstva pred začetkom gradbenih del

Najpomembnejši pogoj je, da se zagotovi gradnja nove ceste vzdolž celotne trase - Na ustrezni prednatečaj se je doslej prijavilo 46 podjetij iz vse Italije

Tržaška občina pripravlja razpis natečaja za oddajo del, ki se nanašajo na uresničitev prvih dveh odsekov (pomol VII - Vaimaura in GMT - Katinara) nove hitre ceste, ki bo povezovala novo pristanišče s kamionsko cesto (štev. 202) na kraški planoti pri Padričah. Dne 30. aprila je zapadel rok, do katerega so se morala javiti občinski upravi podjetja, ki želijo biti povabljena na skorajšnji natečaj. Do konca aprila — občinska uprava pa je med tem časom podaljšala rok do 18. maja in nekoliko omilila pogoje za pristop zainteresiranih podjetij — se je prijavilo 46 gradbenih podjetij oz. konzorcijev iz vse Italije, med temi tudi eno podjetje iz naše dežele. Do nove zapadlosti roka pa je možno, da bi prispela tudi kakšna prijava iz tujine, kajti ustrezno občinsko povabilo velja za vse države Evropske gospodarske skupnosti. Občinska uprava bo do 4. junija razpisala natečaj in povabila nanj prijavljena podjetja, na odborništvu za javna dela pa menijo, da bodo dela lahko oddana še pred koncem julija. Jeseni naj bi torej lahko začeli z gradnjo obeh odsekov: delo bo nato trajalo tri leta.

Načrt za speljavo nove prometnice je na svoji seji dne 21. aprila odobril z večino glasov tudi občinski svet v Dolini, ki pa je za izdajo gradbenega dovoljenja za odsek GMA - Katinara, ki spada v njegovo teritorialno pristojnost, postavil vrsto pogojev. V zvezi s tem smo županu Edvinu Švabu postavili nekaj vprašanj, na katera nam je rade volje odgovoril, za kar se mu na tem mestu zahvaljujemo.

Nova prometnica v načrtu bo pomembna pridobitev za tržaško gospodarstvo. Kako sodi Vaša občina o tem?

Cesta bo nedvomno pomembna javnokoristna pridobitev. S tem problemom se naša občina in druge krajevne uprave ukvarjajo že nekaj let. V začetku so bile kakor znano predlagane tri variante za tako imenovani «veliki cestni sistem»: po prvi naj bi nova cesta iz luke šla čez Barkovlje na Božje polje, po drugi naj bi se vzpenjala na kraško planoto čez Magdaleno, po tretji — o kateri je zdaj govor — pa naj bi šla čez Valmauro, mimo Lakotišča, Tovarne velikih motorjev, Ricmanj in Katinare do Ključa ter se priključila na preostalo cestno omrežje pri Padričah. Prvi dve varianti sta bili zavrnjeni, tretja pa se bo začela uresničevati v zaporednih fazah, saj za gradnjo celotne predvidene trase ni dovolj finančnih sredstev.

Kakšne pogoje ste postavili za gradnjo nove prometnice po ozemlju dolinske občine?

Že prej smo zahtevali vrsto popravkov k tehničnim načrtom, saj je bil med drugim predviden nemogoč ovinek pri tovarni GMT, v Ricmanjih bi cesta pobrala neko hišo in del šolskega dvorišča, itd. Zdaj pa smo postavili predvsem pogoj, da bo formalno zajamčena gradnja tudi vmesnega, to je II. odseka nove ceste (Valmaura - GMT), kajti sicer bi se industrijski promet na tem območju nujno «razlil» na sedanje ceste, kar je iz razumljivih razlogov nedopustno. Nadaljnji pogoji, da jih navedem prav na kratko, so naslednji: vzdolž trase naj bo čim več viaduktov za nemoteno prehajanje ljudi in živali; naj se pravočasno uredijo potrebni dovozni in odvozni odcepi ter kanalizacija; pri Lakotišču naj bo cesta speljana v razdalji najmanj 30 metrov od stanovanjskih hiš; naj se pravočasno določi odlagališče za izkopano zemljo in drug material; naj se delo organizira tako, da bodo sedanje ceste stalno prehodne in vzdrževane in končno naj gradbeno podjetje zajamči spoštovanje sprejetih obveznosti s primerno kavcijo. Če ti pogoji ne bodo sprejeti, občinska uprava ne bo izdala gradbenega dovoljenja.

Tudi v tem primeru se z vso ostrino postavlja vprašanje odškodnine za razlaščene nepremičnine. Kako se je dolinska občina spoprijela s tem problemom?

Problem smo že podrobno obravnavali in postavili poleg samoumevne zahteve po priznanju pravičnih odškodnin, tudi zahtevo po tem, da se parcele, od katerih bi lastnikom ostale le neuporabne pentlje, štrclji in podobno, razlastijo v celoti, ter da se prizna odškodnina tudi za nepremičnine, ki bi zaradi bližine nove prometnice izgubile na vrednosti. Iz izkušenj, ki jih imamo, pa izhaja nedvoumno dejstvo, da je ob tem problemu potrebna kar največja složnost vseh prizadetih dejavnikov, da bomo dosegli najboljše možne rezultate tako kar zadeva tehnično izvedbo del, kakor tudi priznanje in izplačilo odškodnin. Naša občinska uprava bo vsekakor jamčila pravilen potek del in razlastitvenih postopkov in bo v kratkem sklicala poseben sestanek z razlaščenci. Kakor sem že poudaril, pa ne bomo dovolili, da bi se na našem ozemlju zasekale nove rane, dokler ne bomo prejeli vseh zahtevanih jamstev. (ef)

● **V torek, 12. maja,** se bo sestal rajonski svet za Rojan - Greto - Barkovlje. Zasedanje bo začel ob 18.15 v sejni dvorani v Ul. Ermacora 3 in med drugim razpravljal o dejavnosti družinske posvetovalnice.

VČERAJ V PRIREDBI KOVINARSKEGA SINDIKATA FLM

Posvet o pomembnosti celodnevnega šolanja

Šola s celodnevnim poukom pa naj ne bo parkirni prostor

«Že pred leti smo uvedli šole s celodnevnim poukom, sedaj moramo nadaljevati po tej poti in raziskovati dalje.» To mnenje je izrekel ravnatelj prve šole s celodnevnim poukom, ki ga je priredilo pokrajinsko vodstvo kovinarskega sindikata FLM.

Razprava se je osredotočila na vlogo celodnevne šole kot socialne in vzgojne usluge v današnji družbi. Ko so proti koncu 60. let v Naselju sv. Sergija uvedli celodnevni pouk, so to storili predvsem iz potrebe, da bi otrokom nudili možnost alternativne uporabe prostega časa. Z leti je celodnevni pouk postal nujnost predvsem za družine, kjer sta oče in mati zaposlena: sedaj pa se poraja problem, da bi šola s celodnevnim poukom ne bila samo parkirni prostor. Starši, učno osebje in šolski operaterji so si bili edini v poudarjanju, da je treba iskati izhod iz improvizacije, ki je večkrat označevala celodnevni pouk. Kljub zanimivosti srečanja pa so bile pristojne oblasti odsotne, čeprav so jih organizatorji izrecno povabili.

Namen zasedanja je bil ta, da sindikalisti in delavci, torej v celoti prebivalstvo na območju industrijske cone izsili od pristojnih dejavnikov odprtje novih šolskih prostorov s celodnevnim poukom. (cc)

Katji in Marku Spazapanu se je rodil

TOMAŽ

Vse najboljše jim želijo najožji sorodniki.

Povratek izletnikov Primorskega dnevnika

Včeraj v prvih večernih urah so se vrnili v Trst, Gorico in druge kraje našega zamejstva udeleženci letošnjega tradicionalnega izleta Primorskega dnevnika. Več kot 300 izletnikov je bilo na križarjenju z motorno ladjo reške Jadrolinije «Dalmacija» in v šestih dneh jih pot vodila iz Trsta v Kotor, nato čez Jadran v Bari, z avtobusi po krajih, kjer so nastajale prekomorske brigade (Barletta, Gravina, Bari), nazaj čez Jadran v Dubrovnik, potem na Korčulo, Hvar in v Split, iz Splita še na Mali Lošinj s končno postajo v Kopru.

Izlet je potekal v lepem vremenu (deževalo je samo v Dubrovniku, sicer pa je bilo vreme pretežno sončno in toplo), v prijetni plovbi in odličnem razpoloženju tako na ladji kot na kopnem. Še posebno pa so bili izletniki navdušeni nad res odlično postrežbo na «Dalmaciji».

O celotnem poteku izleta bomo čimprej objavili obširnejši reportažni zapis s fotografijami.

Vodstvo izleta se še enkrat zahvaljuje vsem izletnikom za vzorno disciplino in za razumevanje, ki je na potovanju s tolikšnim številom ljudi vedno obojestransko potrebno.

Izlet zgoniške sekcije SSk na Dolenjsko

Zgoniška sekcija Slovenske skupnosti priredi jutri enodnevni izlet na Dolenjsko. Spored izleta obsega najprej ogled samostana v Stični, nakar bo pot vodila izletnike v Muljavo, do Jurčičeve rojstne hiše (prav letos poteka 100-letnica njegove smrti). Na poti v Novo Mesto je predviden postanek v Žuženbergu za kratek ogled ruševin starega gradu. V Novem Mestu bo kosilo v domačem gostišču, nato pa odhod v Kostanjevico, kjer si bodo izletniki ogledali razstavo «Forma viva» ter galerijo v prostorih starega samostana

Povratek je predviden v večernih urah. Odhod avtobusa po naslednjem voznem redu: ob 6. uri iz Gabrovca, ob 6.05 iz Samatorce, ob 6.10 iz Saleža, ob 6.15 iz Zgonika in Koludrovce, ob 6.20 iz Repniča in ob 6.30 od Briščikov. Prireditelji se priporočajo za točnost.

OBVESTILO

Na vabilo Narodne in študijske knjižnice v Trstu se je odzvalo lepo število slovenskih osnovnih šol in izročilo v knjižnici risbe svojih učencev.

Osnovne šole, ki niso utegnile poslati risarskih izdelkov svojih učencev v določenem roku, lahko to storijo še danes, 8. maja 1981.

Po 21 letih dokončali krožni železniški predor

Po več kot 21 letih (začeli so ga 29. novembra 1959) so dokončali krožni predor, ki povezuje glavno tržaško železniško postajo z novim pristaniščem. Prvi vlak bo krenil na pot v ponedeljek, 1. junija, ko bo stopil v veljavo poletni urnik; z istim dnem bodo zato zaprli železniško progo, ki teče po nabrežju. Nova železniška proga meri 7 kilometrov in 852 metrov, od katerih je 6,985 km v predoru.

Dela nove proge so terjala premostitev velikih tehničnih težav; nova povezava bo gotovo pospešila mestni promet

Odbor sekcije KPI Devin-Nabrežina izreka Marici, Dorini, Lojzki in Mariu globoko sožalje ob izgubi drage mame Marije Pipan iz Šempolaja.

VOLILNI SHODI IN RAZPRAVE OB BLIŽNJIH REFERENDUMIH

Navajamo seznam o volilnih zborovanjih in javnih razpravah o referendumih za odpravo zakona o prekinitvi nosečnosti.

DANES, 8. MAJA

Komunistična partija Italije: ob 19. uri volilni shod na Trgu Oberdan; ob 20.30 javna skupščina v Prebenegu.

Kolektiv za zdravje žensk: ob 10. shod pred blagovnico PAM; ob 10.30 pred blagovnico Lavoratore; ob 11. uri na Trgu Garibaldi; ob 11.30 pred blagovnico Upim na Korzu; ob 12. uri na Šentjakobskem trgu; ob 16. uri pred cerkvijo pri Sv. Ivanu; ob 16.30 v Podlonjerju; ob 17. uri na Katinari; ob 17.30 na Rocolu - Melari.

Zveza žensk Italije - UDI: ob 18. uri v krožku Pečar (Ul. Fleming 1).

Devinsko - nabrežinski komite za obrambo zakona 194: ob 18. uri v Naselju S. Mauro.

Rajonski svet za Novo mesto - Novo mitnico: ob 18. uri.

JUTRI, 9. MAJA

Devinsko - nabrežinski komite za obrambo zakona 194: ob 18. uri pri kamnolomih.

PONEDELJEK, 11. MAJA

Devinsko - nabrežinski komite za obrambo zakona 194: ob 20.30 v občinski dvorani v Mavhinjah.

Družinska posvetovalnica v Zgoniku: ob 20.30 v prostorih «Rdeče zvezde» v Saležu razprava o zakonu 194.

Rezija v sliki, besedi in glasbi sinoči v Gregorčičevi dvorani

V Trstu že dolgo nismo imeli priložnosti, da bi se s pogledom tako dovršeno sprehodili med lepotami Rezijske doline in snežnimi vrhovi, ki jo obdajajo, da bi prisluhnili nežni govorici njenih ljudi, da bi prisluhnili njeni nekoliko enolični pesmi, a razgibani in prepolni življenjskosti in da bi se seznanili z njenimi problemi, ki jih še vse premalo poznamo. Za vse to je poskrbelo tržaško planinsko društvo, ki je v Gregorčičevi dvorani priredilo Rezijanski večer. Luigi Paletti, predsednik tamkajšnjega folklornega društva, ki je tržaškemu občinstvu že dober znanec s številnih gostovanj, je udeležence sinočnjega večera povedel v «Rozajansko dolino» z domačo besedo, ki ni bila za uho tržaškega Slovenca vselej povsem dojemljiva, a je iz občutene pripovedi vendarle ujelo njeno pravo nit.

Rezijska skupina je prišla pravzaprav v Trst predstaviti novo rezijsko planinsko pot. To bo dvanajst ur dolga hoja čez obronke hribovja, ki obdaja to lepo dolino. Uredili so jo in jo še urejujejo rezijanski mladinci, ki ljubijo planinstvo, predvsem pa ljubijo svojo domačo zemljo in bi jo radi tudi v tej «planinski» obliki pokazali širši javnosti. Sinoči so svoje delo prikazali v seriji čudovitih diapozitivov. Nekje v juliju, računajo, bi morala biti pot gotova in z njo tudi planinski bivak. Prikaz je, kot rečeno, dopolnjevala pripoved Luigija Polettija, ki je spregovoril tudi o zgodovini Rezije, njenih kulturnih značilnostih, pa tudi gospodarskih in družbenih problemih, ki pestijo ljudi teh krajev. Dovolj zgovoren je že sam podatek, da je leta 1951 štela dolina 3500 prebivalcev, danes pa jih šteje samo še 1500. Mladi iščejo pač boljše življenjske pogoje. Ob tem pretresljivem podatku je dobra volja rezijskih planincev in njihova navezanost na domačo grudo spodbudna, kot je spodbudno in prijetno kulturno vrenje v teh krajih, vrenje, ki se je tudi na sinočnjem večeru v zgovorni obliki izkazalo ob nastopu narečne pesnice Silvane Peletijeve ter glasbenega tria (citrašev in burkel), in plesalcev, ki so poslušalstvo povedli v folklorno bogastvo Rezije.

Razčlenjene stavke v avtobusnem prometu

Na Tržaškem se nadaljujejo razčlenjene stavke v avtobusnem prometu: danes, 8. maja, bodo avtobusi ustavljeni od 21. do 24. ure; v torek, 12. maja, od 11. do 15. ure; v četrtek, 14. maja, prav tako od 11. do 15. ure.

Z VČERAJŠNJEGA POSVETA V KROŽKU «CHE GUEVARA» O «ŽENSKI V PRAVU»

Italijanskemu kazenskemu zakoniku ženska enakopravnost še vedno tuja

Spregovorili so univerzitetna docenta Miscione in Assantijeva ter odv. Battello

V kolikšni meri je ženska enakopravnost zagotovljena le na papirju, oziroma koliko razni zakonski predpisi in predvsem njihovo izvajanje upoštevajo ustavna načela, ki predpisujejo enakopravnost vseh državljanov ne glede na spol?

To so se nadvse odkrito in odkritosrčno vprašali udeleženci okrogle mize na temo «Ženska v pravu», ki jo je priredil krožek za politične in družbene vede «Che Guevara».

Odkritosrčno zato, ker so si morali že uvodoma priznati, da je razkorak med teorijo in prakso še precejšen, nekoliko manjši v novih usmeritvah pravne vede, odločno večji v sodniški praksi.

O novih pogledih v razlagi italijanske ustave in raznih zakonskih predpisov, ki zadevajo zaposlovanje, je govoril predvsem Michele Miscione, profesor delavskega prava na tržaški univerzi. Največ časa in pozornosti je seveda posvetil novemu zakonu o enakopravnosti na delovnem mestu, ki je v italijansko zakonodajo in tudi v samo organizacijo dela, prinesel precej novosti.

Četudi je slišati nekoliko čudno pa je najšibkejša točka tega zakonskega predpisa, ki je prešel iz faze gole zaščite ženske - delavke v zagotavljanje pravic ženske - delavke, oziroma zaposlene osebe (vnesel je namreč precej določil, ki zadevajo moške, kot na primer možnost dopusta ob rojstvu ali ob bolezni otroka), njegovo nezadovoljivo izvajanje, celo nepoznavanje, in to s strani sodnikov.

Spornih točk je še nekaj, na primer tista, ki dovoljuje posamezniku, ne pa tudi kakršnikoli organizaciji, da bi nastopila kot prizadeta stranka v morebitnih obravnavah. Na pozitivne sicer včasih nekoliko pozabljamo, je dejala predsednica krožka Cecilia Assanti, univerzitetna profesorica, ki je razpravo vodila kajti v analizah podčrtujemo in iščemo rešitve nezadovoljivih delov.

Namenoma bolj kritično pa je nastopil znani odvetnik in deželni svetovalec Nereo Battello, ki je obravnaval odnos do ženske v družinskem pravu in v kazenskem zakoniku. Tudi glede legalne ureditve odnosov v družini je prišlo do pomembnih premikov z novim zakonom, ki je odpravil marsikatero krivico iz preteklosti. Naj omenimo tu samo dejstvo, da je bil do nedavnega moški absolutni glavar družine, da žena po možu ni dedovala, razen užitka nad delom zapuščine, da mati sploh ni imela pravne moči nad lastnimi otroki.

Nekaj se je torej premaknilo, česar pa ni mogoče trditi za kazensko pravo. Tam, je še posebej odločno podčrtal Battello, je ženska ostala takšna, kakršno jo je slikal fašizem: podrejena, umsko nerazvita, neodgovorna. Zanjo se lahko ubija — znani predpis o umoru «zaradi časti», — lahko se ubije tudi njo — vedno v skladu z istim zakonom —, če se jo naknadno poroči, se jo lahko predhodno tudi ugrabi in posili.

Značilno za takratno mišljenje, ki ga pa italijanski zakonodajalec vse do danes še ni mogel ali hotel izbrisati iz kazenskega zakonika, je na primer dejstvo, da se posilstvo nad žensko ne ocenjuje kakor dejanje naperjeno zoper neko drugo osebo, temveč kakor kršitev javne morale.

Lahko bi našteli še in še primerov, vendar ti dovolj zgovorno pričajo, je ob zaključku še podčrtal Battello, da duh o ženski enakopravnosti v italijanski zakonik še ni segel, še slabše pa je, da se tega duha in tudi pravilnega tolmačenja načel italijanske ustave otepajo številni sodniki, katerih naloga ni samo gola aplikacija zakonskih predpisov, temveč tudi njihovo pretvarjanje v jezik, ki je odraz razvoja neke družbe. (bp)

Naši srednješolci v Sloveniji

Včeraj zjutraj je odpotovala iz Trsta večja skupina dijakov zadnjih letnikov tukajšnjih slovenskih nižjih srednjih šol na tridnevni izlet po SR Sloveniji. Dijaki, ki jih spremljata ravnatelj rojanske srednje šole prof. P. Pečenko in prof. L. Abrami, si bodo ogledali Tehnični muzej v Bistri pri Vrhniki, Ljubljano, spomenik na Urhu, Velenje, Slovenj Gradec, Ravne, Kotlje, Prežihovino, Maribor, Ptuj, Pohorje in Osankarico, nakar se bodo v soboto zvečer mimo Celja in Ljubljane vrnili v Trst

✝

Za vedno nas je zapustila naša draga mama, nona in pranona

URŠULA MAVER vd. ČERNEKA

Pogreb bo danes, 8. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev v Borštu.

Svojci

Boršt, 8. maja 1981

Koroški mladinci so obiskali tiskarno «Primorskega dnevnika»

Ko je pred nedavnim skupina koroških mladincev obiskala Trst in nekatere slovenske ustanove, je prišla na obisk tudi Primorskemu dnevniku, kjer si je ogledala uredništvo in nato tudi tiskarno

Ženska in njena stvarnost

KAJ NAM LAHKO POVE STATISTIKA O ZAKONITEM IN SKRITEM SPLAVU

Kjer se zakon, ki dopušča splav, spoštuje in uveljavlja, je razmerje med zakonitim in skrivnim, mazaškim splavom povsem drugačno, kot tam, kjer ta zakon odklanjajo

Velikokrat je bilo že poudarjeno, da se polemike v tej referendumski volilni kampanji dotikajo splava bolj, če že ne pretežno, s teoretske plati in ga premalokrat jemljejo v poštev kot kruto stvarnost, ki jo je treba vsaj začeti reševati.

Zato si tokrat oglejmo nekaj podatkov, ki posredno in neposredno zadevajo splav. Podatke so posredovale številne okrogle mize, ki se skorajda iz dneva v dan vrstijo in ki skušajo osvetliti vprašanje splava z raznih vidikov kot so družbeni, pravni in širše politični.

Kot prvi podatek je vredno podčrtati, da število rojstev v Italiji upada od leta 1972, to je dobrih šest let predno je italijanski parlament končno izglasoval osporavani zakonski osnutek o «določilih o socialni zaščiti materinstva in o prostovoljni prekinitvi nosečnosti».

Nujen je zato zaključek — na raznih okroglih mizah ga je večkrat podčrtal primarij Mandruzzato, — da uzakonitev pravice do prostovoljne prekinitve nosečnosti ni bistveno vplivala na ta pojav, ki pa je dejansko značilen za vse tiste države, ki naj bi dosegle določeno raven blagostanja.

Drugi podatek, ki je vreden posebnega poudarka in razmisleka, je tudi prišel iz beležnice zdravnika, načelnika porodniškega oddelka v bolnišnici «Burlo Garofolo», Giampaola Mandruzzata. Gre za primerjavo med uradnim številom legalno opravljenih posegov v javnih zdravstvenih ustanovah, in tistih, ki imajo ustrezne dogovore za leto 1979 in najverjetnejšim razmerjem med splavi in novorojenčki v istem obdobju.

Mogoče je nekoliko zapleteno na prvi pogled, vendar je izračun precej preprost: torej ministrstvo za zdravstvo je sporočilo, da je bilo v vsej državi v letu 1979 izvedenih približno 200 tisoč posegov prekinitve nosečnosti v skladu z veljavnim zakonom, (med drugim velja povedati, da za leto 1980 sploh še niso izdelali podatkov, medtem ko jih zakon na to obvezuje).

Po drugi strani pa so tiste dežele, kjer je izvajanje zakona št. 194 najbolj dosledno (na primer v Toskani, Emiliji - Romagni, Piemontu in Val d'Aosti) izdelale precej verodostojno statistiko ki postavlja razmerje med prekinitvami nosečnosti in rojenimi otroki približno na 600 proti 1.000, to pomeni, da na vsakih tisoč novorojenčkov je bilo v istem obdobju opravljenih 600 splavov. Ker se predpostavlja, da so vse prekinitve nosečnosti ali skoraj vse izvedene v skladu z zakonom, kar pomeni, da dejansko ni več skritega splava, je nujen zaključek, da število zajema vse splave.

Ker je v drugih italijanskih deželah število legalnih splavov mnogo manjše, je seveda razmerje ugodnejše za novorojenčke, vsaj uradno. Kajti to ne pomeni, da je drugod celotno število splavov nižje, temveč samo, da je še odstotek skritega, mazaškega splava precej visok. Tako je na primer po uradnih statistikah v Kalabriji, torej v eni tistih dežel, kjer je pojav splava zelo razširjen, razmerje celo 92 splavov proti tisoč rojstev, kar seveda nikakor ne odraža realnega stanja.

Kaj hoče dokazati to dolgo navajanje in razlaganje podatkov? Po eni strani, da splava ni «odkril» zakon, po drugi strani pa, da je z doslednim izvajanjem zakona ponekod tragično zatekanje k mazačem in «dobrotljivim zdravnikom» skoraj popolnoma zamrlo, medtem ko je na tistih področjih, kjer se zdravstvene strukture tega zakona energično otepajo, mazaški in skriti splav še vedno vsakodnevna praksa. Opomniti je treba še na dejstvo, da je bilo, seveda po neuradnih podatkih, pred izglasovanjem zakona št. 194, na leto v Italiji opravljenih, po najbolj optimističnih ocenitvah 500.000 splavov, medtem ko se verjetno realnejša številka suče okoli 2 milijonov.

Torej se nosečnice, ki si ne upajo ali pa ne poznajo te možnosti, kar je ponekod najverjetnejša razlaga, v javno zdravstveno strukturo, zatekajo k tistim lažnim prijateljem, ki jo rešijo posledic «naravnega dejanja», kar je sicer greh, za katerega pa si je moč izposlovati oprostitev za ceno seveda molka, osebnega trpljenja in tudi denarnega plačila.

Vendar pa do nezaželenih nosečnosti ne pride v res izrednih slučajih: kar za štiri petine vseh žensk, ki so prekinile nosečnost, bi namreč lahko trdili, da imajo urejeno družinsko življenje, da so že družinske matere in da torej ne gre za «grešno početje». Tako je moč razbrati iz posebnih formularjev, ki jih izpolnijo za (bp)

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Iz umetnostnih galerij

Grace v galeriji Il sogno

Na zadnji razstavi, ki jo je nabrežinsko PD «Igo Gruden» pripravilo ljubiteljem slikarstva, se je pojavila tudi veliko obetajoča skupinica domačih slikark. Če je razumljivo, da slikanje navdušuje predvsem mlade ljudi, nas je presenečal krepki ustvarjalni zagon, ki se odraža v velikih temperah s podpisom Marije Gracije Barancove Zuccheri, torej že zrele ženske in matere, ki je tokrat prvič javno nastopila. Da ženska jemlje slikanje resno, so bile temu dokaz njene poznejše razstave in razne udeležbe na likovnih manifestacijah, ki so ji prinesle tudi po kako nagrado.

Razstavlja pa Marija Gracija Barancova Zuccheri pod umetniškim imenom Grace predvsem v Gradežu in Tržiču, kjer je pred dnevi odprla novo osebno razstavo v galeriji «Il Sogno», ki jo vodi podjetna Noris Bevilacqua, slovensko govoreča slikarka, o kateri smo nekoč že poročali in ki trenutno predseduje odboru vsedržavnega slikarskega tekmovanja v Tržiču.

Ljubezen do umetnosti v splošnem izvira pri Grace morda iz dejstva, da je njena slovenska kri pomešana še s špansko in italijansko. Je to slikarka samorastnica, ki pa je v mladih letih študirala petje na strokovnem liceju v Trstu. Kdor je videl njene prve velike tempere ženskih postav in krepko očrtana tihožitja, jo danes na novi razstavi spozna povsem spremenjeno. Prvič so nova dela slike pokrajin, drugič pa so njena dela v olju. Predstavljajo pa povečini starožitne hiše z ožjih izrezov razgledov kraških vasi in pa tržaškega starega mesta. Ne slika pa pokrajin s podobarsko natančnostjo amaterjev, ker je v njih še vedno zaznaven spočetka omenjeni slikarski zagon, ki veliko obeta. Ustvarja jih z neposrednimi krepkimi potezami v gostih namazih živahnih barv, a tudi v bolj zagašenih odtenkih. To so intimne prepesnitve okolja v dokaj ekspresionistično občutenem dojemanju resnične stvarnosti.

Sedanja dela pa niso več velika kot so bila prvotna. Toda to ne zaradi morebitnega kriznega obdobja, ki ga doživljamo, pač pa zato, ker se slikarka zaveda, da v današnjem stremljenju po spektakularnosti vsega, kjer mora vse biti velikansko, tisto, kar nas res v vsakdanjem življenju teši, so le manjše stvari, ki nam ogrevajo domače štiri stene, naše domove. Na te stene pa se prav dobro prikladajo tudi njena nova olja, v splošnem njene nove slike.

M. B.

SLOVENSKA KNJIGA V LETU 1981 (20)

LIPA: zgodovinopisje in NOB na Primorskem

Šibeljevi spomini na prve borbe - Dve deli o Marezigah - Bevk-borec in pisatelj Babičevo delo «Primorska ni klonila» ter Gradnikovi «Primorski prostovoljci»

Ko smo se pred kratkim z direktorjem založbe «Lipa» Slavkom Sušnikom in urednikom založbe Jožetom Hočevarjem pogovarjali ne samo o letošnjem programu primorske založbe, temveč tudi o problemih založniške politike nasploh in trenutnega stanja slovenske knjige, se je iz povedanega izluščila ugotovitev, da založba Lipa letos niti ne bo zavoljo gospodarskega položaja krčila svojega, zlasti slovenskega programa, temveč ga bo celo povečala. Tako smo ugotovili, da bo letos izšlo pri njej kar dvajset slovenskih originalnih besedil v primeri z enajstimi lani, kar pomeni skoraj stoodstotno povečanje. Seveda pa med temi domačimi deli, ki so v letošnjem programu, ne gre izključno za leposlovje, temveč tudi za dela, ki obravnavajo bodisi naše spominsko bodisi znanstveno preteklost s posebnim oziroma na Primorsko, pa naj gre tu za čas narodnoosvobodilnega boja ali pa sploh za kulturno - zgodovinsko preteklost na tem območju.

«Tik pred izidom je v počastitev 40. obletnice OF knjiga spominov dr. Aleša Beblerja «Čez drn in strn», ki sodi med naše najpomembnejše in najzanimivejše izdaje, izdali pa smo jo skupaj z Založništvom tržaškega tiska iz Trsta,» je dejal Slavko Sušnik, ko smo začeli razgovor o letošnjem programu. (V tem hipu, ko boste brali to poročilo, je memoarsko delo dr. Aleša Beblerja že izšlo).

Podobno sodijo v to zvrst tudi spomini na kraško četo Franca Šibelje «Med prvimi partizani na Krasu». Spomini Franca Šibelje (avtorja poznamo že po njegovi prvi knjigi Kraški junak Stjenka) so v zgodovinopisju NOB svojevrstno delo. Navajeni smo, da pišejo spomine ter opisujejo dogodke iz časov narodnoosvobodilnega boja komandanti, politični komisarji, študirani zgodovinarji. V tej knjigi pa imamo opravka s pričevanjem borca, nosilca Partizanske spomenice, ki je od prvih začetkov sodeloval na Krasu, Vipavskem, na Vrhem ter v neposredni okolici Trsta pri močno odmevnih diverzantskih akcijah, ki jih je pod vodstvom kasnejšega narodnega heroja Antona Šibelja - Stjenke organizirala skupina domačih fantov iz Tomačevice na Krasu ter okoliških vasi. Ime Stjenka je ovito domala v legendo, saj si je s svojim junaštvom, izna'dljivostjo in bliskovitostjo ter predanostjo idejam revolucije pridobil izreden ugled ne samo med svojimi borci, ampak tudi med ljudstvom, medtem ko je pri sovražniku vzbujal strah in trepet.

Avtor Franc Šibelja sledi dogodkom v zvezi s Kraško četo kronološko, oprt na datume, ko so bile posamezne akcije prvih partizanov na Krasu. Akcijam je večinoma sam prisostvoval, zato je lahko na podlagi svojih spominov, pričevanj soborcev ter drugih udeležencev narodnoosvobodilnega boja na Primorskem kar najbolj zvesto orisal njihov potek. Zato knjiga ne bo zgolj «spominsko gradivo», ampak bo tudi v pomoč zgodovinarjem - raziskovalcem NOB na Krasu, v Vipavski dolini ter drugod na Primorskem. Iz te knjige o prvih partizanih na Krasu, o njihovem boju, stiskah in junaštvih bo zlasti mladina lahko črpala spoznanje, kako je treba ljubiti svoj jezik in svoje ljudstvo. Iz besedila naravnost žari ta silna ljubezen, na drugi strani pa gnev na okupatorja ter brezmejna vera v svobodo ter pravičnejši družbeni red. Tudi to delo bo založba Lipa izdala v počastitev 40. obletnice OF.

Antifašistični boj na Primorskem v začetku dvajsetih let tega stoletja pa bosta obravnavali dve letošnji knjigi, sicer ubrani na isto temo. Gre za zbornik «Marezige - simbol upora», ki bo izšel v počastitev občinskega praznika občine Koper 15. maja ter bo posvečen spominu na upor v Marezigah 1921. leta, katerega šestdesetletnico obhajamo prav letos. Druga knjiga na isto temo pa je delo Janeza Kramarja «Marezige 1921 - 1923». To obsežno delo je zgodovinska razprava, katere osrednja nit je narodnostno - socialno gibanje in upor v Slovenski Istri leta 1921 s središčem v Marezigah. Takrat je na volitvah prišlo do pravega ljudskega upora zoper fašistični raznarodovalni pritisk v Slovenski Istri.

Raziskovalec Janez Kramar se ni zadovoljil le s prikazom dogodkov v tem letu in zapletov okoli volitev, temveč je posegel nazaj v 19. stoletje in raziskal niti narodnostnega gibanja, oziroma prebujanja na južnem Primorskem, ki so se kazale v taborskem gibanju in v kulturnem delovanju, dokler niso prešle v socialno gibanje množic, ki so v času pod fašizmom vse bolj, poleg narodnostnih pravic, zahtevale tudi socialne pravice. Te težnje niso privedle samo do upora proti raznarodovalni fašistični politiki, temveč tudi do splošnega socialnega upora med narodnoosvobodilnim bojem. Silnice, ki so pripeljale do tega dejanja, je Kramar iskal v preteklosti in revolucionarnih idejah, spremljal pa jih je tudi še vse v letu 1923, ko se je končal sodni proces proti upornikom.

Založba Lipa bo izdala letos tudi zbornik «France Bevk — borec in pisatelj», ki bo izšel ob 90-letnici pisateljevega rojstva in desetletnici njegove smrti. Gradivo, objavljeno v tem zborniku, je bilo posredovano na lanskem oktobrskem kulturnem plenumu OF v Novi Gorici.

Serija Primorskih portretov, ki jih založba načrtno izdaja, pa ima letos v programu delo Branka Babiča «Primorska ni klonila» in bo v njem avtor popisal svojo bogato revolucionarno in bojno pot, knjiga pa naj bi izšla v počastitev Babičeve sedemdesetletnice.

Širše od primorske zgodovinske problematike pa je zastavljeno delo Vladimira Gradnika «Primorski prostovoljci v boju za severno mejo 1918-1919». Vladimir Gradnik je predsednik Združenja primorskih borcev za slovensko mejo v letih 1918-19 in je dolga leta zbiral podatke o Primorcih, ki so se udeležili teh bojev, predvsem pa podatke o njihovih bojih, v katerih enotah so bili organizirani, v katerih predelih so se bojevali, zadnje čase pa tudi o tem, kako so se organizirali po končanih bojih v stari in kasneje v novi Jugoslaviji. Iz težnje, da bi popravil krivico, ki se je dogodila primorskim udeležencem bojev za severno mejo — ker dosedanje razprave o bojih pred koroškim plebiscitom molčijo o prispevku Primorcev v teh bojih in komaj omenjajo le «Tržaški bataljon», ki je bil sestavljen iz samih Primorcev — se je avtor odločil, da napiše natančno dokumentirano delo, ki bo prikazalo njihov prispevek v pravičnejši luči. Tako je nastala knjiga, ki je zaradi dokumentiranosti, odkrivanja novega področja in pokrivanja bele lise v našem zgodovinopisju vredna posebne pozornosti. Delo je sestavljeno dosledno metodično in njegova vsebina posega v uvodnih besedah v vzroke razpada Avstro-Ogrske, a se tako nato usmeri k Maistrovemu nastopu v Mariboru in formiranju prostovoljskih vojaških enot, ki so odhajale na koroško bojišče. Posebno pozornost posveča nastanku in akcijam «Tržaškega bataljona» in prispevku, ki so ga dali Primorci v akcijah projugoslovanskih sil v bojih na Koroškem. Ker je avtor po poklicu vojak, je natančno analiziral tudi poteke bojev, ki so jih imele posamezne enote. Ta del, poglavje Vojaške akcije 1918-1919, ima enkratno vrednost zato, ker je ta stran bojev za Koroško prvikrat obdelana v naši strokovni literaturi. Avtor pa govori tudi o dejavnosti primorskih prostovoljcev v času stare in nove Jugoslavije vse do današnjih dni. Sestavil je vrsto skic, seznamov in grafičnih prispevkov, zbral več unikatov fotografskih posnetkov iz časov, ko so potekali boji. Zato bo knjiga pomenila tehten prispevek k raziskovanju primorske preteklosti, še zlasti tistih njenih trenutkov, ki jih je zgodovinopisje pustilo ob strani.

D. Ž.

(Nadaljevanje sledi)

V Benetkah deluje novi psihoanalitični center

Dr. Savo Spacal je na odprtju centra imel temeljito predavanje o tržaškem strokovnjaku dr. Edoardu Weissu

Pred kratkim so v Benetkah izročili svojemu namenu beneški psihoanalitični center. Navzoče psihoanaliste, ki so ob tej priložnosti prišli tudi iz drugih predelov države, je pozdravil predsednik združenja psihoanalistov dr. Eugenio Gaddini, nakar je starosta italijanskih psihoanalistov prof. dr. Cesare Musatti v svojem priložnostnem nagovoru obudil spomine na začetek psihoanalize v Italiji in tu poudaril, da je imel Trst pri tem važno vlogo, ker je še v okviru avstrogrške monarhije veliko Tržačanov študiralo na Dunaju. Med temi je bil tudi dr. Edoardo Weiss, ki se je tam, na Dunaju, vključil v Freudovo psihoanalitično društvo in ki je po prvi svetovni vojni kot psihoanalist in psihiater dolgo deloval v Trstu.

Za novo medicinsko vedo se je začel zanimati tudi tedanji prof. psihologije na univerzi v Padovi Tržačan Benussi, ki je v to uvedel tudi svojega asistenta Musattija.

Zanimanje za psihoanalizo in to tako s terapevtičnega kot tudi s kulturnega zornega kota, je bilo tedaj najbolj živo v Trstu. Fašizem pa je z vsem tem pometel. Dr. Edoardo Weiss, ki se je bil med tem preselil v Rim in tam leta 1932 ustanovil italijansko psihoanalitično združenje, se je moral zaradi svojega judovskega porekla izseliti v ZDA, ostalim je bilo vsakršno delovanje prepovedano, združenje pa celo razpuščeno. Po vojni se je tudi psihoanalizem ponovno razvil, vendar tokrat v drugih krajih, predvsem v Rimu in Milanu. Šele v zadnjih časih se je Freudova veda povrnila v naše kraje.

Prof. Giorgio Sacerdoti, domačin Benečan, je v krajšem priložnostnem predavanju govoril o vplivu, ki ga ima izjemna beneška bivanjska situacija na oblikovanje podzavestnih fantazij.

Osrednja točka otvoritvene svečanosti je bilo predavanje dr. Sava Spacala o misli in delu dr. Edoarda Weissa. Dr. Spacal je poudaril, kako se je o Weissu doslej govorilo samo kot o Freudovem učencu, ki je psihoanalizo prinesel v Italijo, ki je tod širil Freudovo teorijo, obogateno z doprinosi in pogledi svojega psihoanalista in mentorja Dunajčana Paula Federna. Najbolj znana je Weissova knjiga o agorafobiji. Vendar pa je pri vsem tem ostal doslej skoraj povsem neznan njegov originalni delež k razvoju psihoanalitične misli.

Tega, pravi dr. Spacal, je treba iskati v nekaterih manj znanih Weissovih delih, pretežno iz dvajsetih let, to se pravi iz njegovega tržaškega obdobja, ko je že opisal nekatere aspekte medosebnih odnosov, ki so bili šele več let pozneje izraženi z drugega vidika v znanih delih Melanie Klein.

Te koncepte je dr. Spacal izluščil iz dokaj obširnega Weissovega opusa, kar pa ni bilo lahko, ker jih Weiss sam ni dovolj poudarjal in propagiral, čeprav se je zavedel njihove važnosti. To pa morda tudi zato, ker je bil Weiss po značaju skromen in pri znanstvenem delu resen. V svojem temeljitem predavanju, ki je med poslušalstvom vzbudilo izredno zanimanje, je Spacal poglobljeno povezal Weissov delež s preteklimi in aktualnimi miselnimi tokovi v okviru psihoanalitične raziskave.

Člani italijanskega psihoanalitičnega združenja, ki deluje v Benetkah, Padovi in Trstu, bodo odslej imeli možnost, da se v okviru novega centra srečujejo, strokovno izpopolnjujejo in poglabljajo svoje raziskave, ne da bi jim bilo treba za to obiskovati, kot doslej, oddaljeni milanski center.

PAVEL FONDA

Dijaki tržaškega slov. poklicnega zavoda na dvodnevnem izletu v Mariboru in Ptuju

No, v četrtek, 23. aprila, pa smo le odpotovali. Saj smo nestrpno čakali na vsakoletno dvodnevno poučno ekskurzijo, ki jo za našo šolo organizira Komite za vzgojo in izobraževanje SRS. Nas, dijake drugih in tretjih razredov, so tokrat povabili na Štajersko, ki je še ne poznamo, saj je doslej naša šola obiskala tovarne Litostroj, Iskro, Lek, Krk, IVM in druge.

V lepem pomladnem vremenu nas je avtobus v spremstvu profesorjev in pedagoškega svetovalca iz Kopra prof. Uljana peljal proti Štajerski. Za kratek čas smo se ustavili v ljubljanskem Tivoliju, kjer smo si ogledali muzej revolucije, nato pa v Trbovljah. Že po Celju smo zagledali zeleno in z jablanami v cvetju posejano pokrajino, ki je mimo oken avtobusa valovala vse do Ptuja, kjer smo se naposled ustavili. Nastanili smo se v dijaškem domu v Ptuju, kjer so nas zelo presenetili kupi pravkar nanošene zemlje in izkopani rovi. Šele pozneje smo izvedeli, da Ptuj še posebej slovi po arheoloških najdiščih, saj so ta povsod. Ob vsakem načrtu nove gradnje je treba, da znanstveniki pozorno pregledajo tla, na katerih bi morali postaviti temelje. Mesto je namreč že v prvih stoletjih našega štetja imelo kar 50.000 prebivalcev. Danes je veliko manjše kot nekoč. Če primerjamo le število prebivalstva, je v Ptuju danes naseljenih «samo» 9500

Pozneje smo si s profesorjem mariborskega Zavoda za šolstvo ogledali druge zanimivosti Ptuja, mesta - muzeja. Stopili smo v muzej v znamenitem Ptujskem gradu in si z zanimanjem in občudovanjem ogledovali čudovito zbirko slik od renesančne dobe pa tja do modernih stvaritev, gobelinov, ki prikazujejo Odisejevo življenje, številne vrste redkih keramičnih in porcelanskih izdelkov in naposled razne vrste starih glasbil. V pritličju je vzbudila našo pozornost razstava pričevanj in fotografij iz NOV.

Toda presenečenj še ni bilo konec. Posebna zanimivost Ptuja so mitreji, svetišča, ki so posvečena mističnemu kultu Mitre, arijskega boga svetlobe. Vera se je razširila iz Perzije in obredi v mitreji so nam še danes velika skrivnost, saj je celo tedaj zanje vedel le ozek krog izbrancev. V Ptuju imajo kar tri mitreje, v katerih so ohranjeni kipi precejšnje umetniške vrednosti in druge zanimive izkopanine.

Kulturnemu sporedu je sledila družabnost. Po vrnitvi v dijaški dom so se nam predstavili gojenci doma in z njimi smo se nekaj časa pogovarjali. Zanimalo jih je namreč, kako je pri nas, mi pa smo bili radovedni, koliko oni «zamujajo» pri učenju. Po družabnem večeru smo trudni odšli v svoje sobe.

Naslednjega dne nas je čakala pot do Maribora. Poslovili smo se od ptujskih vrstnikov in prijaznih gostiteljev in se odpeljali proti tovarni TAM, znanemu objektu, kjer je zaposlenih 7000 delavcev. Tovarna je pritegnila našo pozornost z vsemi svojimi napravami. Opazovali smo delo, ki nas bo morda čakalo v življenju, občudovali smo stroje in naprave, ki so sad človekovega uma in dela.

Od Maribora do tovarne dušika v Rušah je neusmiljeno deževalo toda tudi tu smo po krajšem ogledu zanimivih rud, kemičnih prvin in spojin «preživeli», čeprav vsi obrizgani z blatom, ki našim čevljem ni prizanašalo.

V Rušah se je zaradi slabega vremena naš poučni izlet zaključil. V sončnem vremenu bi se lahko povzpeli na bližnje pohorske vrhove in še enkrat občudovali čudovito štajersko naravo. Toda dež nam tega ni dovolil in morali smo domov. Kosili smo v Mariboru, se tudi tu poslovili od gostiteljev in vstopili v avtobus. Upali smo, da bomo še enkrat poskusili krofe v Trojanah, toda tam nas je presenetil sneg, ki je vztrajal do Postojne, ki pa že «diši» po domu.

Srečno smo se vrnili domov in precej spoznali, da smo doživeli nekaj novega, da smo bogatejši za tisti mali kamenček, ki je tako zelo potreben v mozaiku naše osebnosti.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV

Prvi kanal

12.30 Šolska vzgoja: Egiptovska civilizacija
13.00 Hišna beležka
13.30 DNEVNIK
14.00 Dogodivščine Nigla — 2. del
14.30 Danes v parlamentu
14.40 Perugia: Tenis
15.30 Raziskovalci — dok. oddaja
16.30 Happy days — TV film
17.00 Dnevnik 1 — Flash
17.05 3, 2, 1... Stik! Game — velika igra
18.00 Šolska vzgoja: Zvezdoznanstvo
18.30 Dnevnik 1 — Kronike Sever kliče Jug — Jug kliče Sever
19.00 Braccio di ferro — risanke
19.20 240 Robert — TV film
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 DNEVNIK
20.40 Tribuna za referendum: Debata o orožnem listu in zakonu Cossiga
21.30 «Tempo massimo» — film Film Tempo massimo, je komedija, ki izhaja iz daljnega 1935. leta. V njem sodeluje De Sica, Milly, Viaristo, Pilotto, ki so že znani filmski ljudje, ter še «neka» Anna Magnani, ki je tedaj še nihče ne pozna. Film je napravil Mario Mattoli, ki je napisal tudi scenarij. Zgodba govori o nekem profesorju, ki je žrtev tete, ki mu ne pusti do sape. Mož lovi ribe v Comskem jezeru, ko se spozna z mladim drznim dekletom - padalko. Tu pride kmalu do ljubezenskih stikov, pa tudi do nekakšnega odpora. Nerodni profesor se skuša preleviti v drznega športnika, da bi pritegnil lepo dekle in v vsej zmešnjavi, ki se iz tega izcimi, mu to tudi uspe.
22.45 V stiku z znanostjo Ob koncu DNEVNIK

Drugi kanal

12.30 Pazimo na zdravje, dok. oddaja
13.00 DNEVNIK 2 — Ob 13. uri
13.30 Šolska vzgoja: Osnovni tečaj ekonomije
14.00 Popoldan, dnevna rubrika
14.10 Moje življenje z Danielo, zadnji del TV nadalj.
15.30 Dnevnik 2 — Replay
16.10 Vabilo za glasbo
17.00 Dnevnik 2 — Flash
17.05 Popoldan, II. del
17.05 Mnenje Giulia Nascimbenija Program za mladino
17.30 Čarovnica Bia — risani film
18.00 Šolska vzgoja: Delo v sodobnih letih
18.30 Iz parlamenta DNEVNIK 2 — Večerne športne vesti
18.50 Dober večer z... Ave Ninchi Vmes TV film iz serije «Butterflies» Napoved vremena
19.45 DNEVNIK 2
20.40 Corrado: «Grancanal» — zabavno-glasbeni program
21.55 Življenje naj bo naše, dok. oddaja Oddaja «Življenje naj bo naše» razpravlja pogosto o dokaj banalnih zadevah, danes konkretno tudi o tem, kako naj se obleče nevesta za poročni dan, ali naj si nadene dolgo belo obleko ali ne. Sicer pa govori današnja oddaja o življenju ženske na periferiji velikega mesta. O tem govori več krajših biografij, posnetih iz vsakdanjega življenja. Danes bo posebno veliko govora o monotonem, vsakdanjem življenju ženske, ki se suče le v kuhinji, pralnici in na domu nasploh in si more privoščiti le kak krajši skok v mesto. In ker je takšno življenje, življenje večine žensk, je monotono vse življenje mestne četrti in so zato poroke, prva obhajila in podobne svečanosti edino razvedrilo, ki ga poznajo v takih mestnih četrtih.
22.45 Strah pred nepredvidenim, TV priredba

Tretji kanal

14.30 Konjske dirke
19.00 DNEVNIK 3
19.35 V spomin na Giorgia La Piro
20.05 Šolska vzgoja: Keramična umetnost
20.40 Tuttogovi — dok. oddaja
22.40 Neki Picasso V dvoranah palače Grassi v Benetkah je na ogled veliko število del iz zapuščine Pabla Picassa. Večina teh del še ni bila nikoli razstavljena in to je prav tista posebnost, ki privlači oziroma, ki bo še bolj pritegnila občinstvo. Vrhu tega so na tej razstavi zastopana vsa ustvarjalna obdobja tega velikega slikarja, ki ni bil velik le kot ustvarjalec, pač pa je tudi dolgo živel. In to dolgo življenje je razvidno tudi na razstavi, ki jo je uredil Giovanni Carandente, ki je časovno razporedil nič manj kot 380 Picassovih del.
23.30 DNEVNIK 3

JUGOSLOVANSKA TV

Ljubljana

9.45 - 15.55 TV v šoli
18.15 Poročila
18.20 Družina Šmola
18.45 Pesem jugoslovanskih narodov
18.15 OBZORNIK
19.25 Piši, kot govoriš, Izobraževalna oddaja
19.55 Ne prezrite
20.10 Risanka
20.24 TV nocoj
20.26 Žrno do zrna
20.30 TV DNEVNIK
21.00 Titovi spomini, zadnji del
22.05 Ustvarjanje Titove Jugoslavije — dok. serija
23.10 V znamenju
23.25 T. Mann: Buddenbrookovi, nemška nadalj.

Koper

17.30 Ponovitev filma
19.00 Aktualna tema
19.30 Otroški kotiček
20.00 27. kanal — programi tedna
20.30 Sutjeska — film
22.10 TV D — Danes
22.20 Ustvarjanje Titove Jugoslavije — dok. serija
23.30 Baletna oddaja

Zagreb

18.45 Tito otrokom
19.25 Kronika občine Reka
19.45 Koraki, mladinska oddaja
20.30 TV DNEVNIK
21.00 Ob 15. uri in 17. min., dok. film
23.35 Komisar Moulin, serijski film

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Jutranji almanah; 9.00 Glasbena matineja; 10.10 Radijski koncert; Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 12.30 Melodije od vsepovsod; 13.20 Zborovska glasba; 13.40 Instrumentalni solisti; 14.10 Otroški kotiček: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Deledda: «Golobje in jastrebi» - 4. del; 15.00 Doba kantavtorjev; 16.00 «220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico»; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Priljubljeni motivi; 18.40 Slovenska imena naših krajev.

KOPER
(Italijanski program)

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 7.00 Glasb. za dobro jutro; 7.15 Koledarček; 8.00 Pred enim letom; 9.00 Štirje koraki; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je...; 10.15 Lahka glasba; 10.35 Horoskop; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Vsi jih poslušajo; 11.32 Kim, svet mladih; 12.00 Na prvi strani; 12.05 Glasba po željah; 15.00 Za naju dva; 15.33 Prijetno popoldne; 16.00 Samoupravnik; 16.10 Italijanski zbori; 16.45 Poje skupina La vera Romagna; 17.00 Kultura in družba; 17.10 Glasba; 17.32 Crash; 18.00 Glasovi in zvoki; 18.32 Petkov koncert; 19.45 Slišimo se jutri.

KOPER
(Slovenski program)

7.30, 8.25, 14.30, 15.30 Poročila; 7.00 Glasba za dobro jutro; 7.05 Jutranji koledar; 7.37 Kinospored; 14.00 Pregled dogodkov, najava sporeda; 14.05 To smo mi - glasbena oddaja za mlade; 14.40 Svirac svira, kolo igra; 15.00 S polnimi jadri; 15.37 Glasbeni notes; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Glasba po željah; 17.00 Kulturni relief; 17.10 Vaš telefon, naš mikrofon in zborovska skladba; 17.30 Primorski dnevnik; 17.45 Zabavna glasba.

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.00, 6.45, 7.25 in 8.40 Glasbena kombinacija; 6.44 Včeraj v parlamentu; 9.00 Radio anch'io, glasbeno govorni program; 11.00 Jutranji variete; 12.05 Takrat ko...; 12.30 Ulica Asiago Tenda; 13.25 Poštna kočija; 13.35 Master; 14.30 Vzgojna oddaja; 15.05 Popoldanska srečanja; 16.10 Rally; 16.30 King Kongove misli; 17.05 Patchwork; 18.27 Radijska priredba; 19.30 Zgodovina jazz glasbe; 20.00 Vrtiljak, kultura in družba; 20.30 Radijska drama; 21.05 Simfonični koncert; 22.40 Filmska glasba; 23.05 Danes v parlamentu.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.45 Dnevi; 9.05 Radijska nadaljevanka; 9.32 - 10.12 Radio 2 3131; 11.32 Saint-Vincent: pesem za vaše poletje; 12.45 Hit Parade; 13.45 Sound-Track, glasba in kino; 15.00 - 15.42 Radio 2 3131; 16.32 Disko klub; 17.32 Radijska priredba; 18.32 Radijski dokumentarec; 19.00 Planet Kanada; 19.57 Prostor Y, glasba za vse okuse; 22.00 - 22.50 Milan poročil, ideje, zgodbe in glasba za lahko noč.

LJUBLJANA

7.00, 7.30, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.50 Dobro jutro, otroci!; 8.30 Iz naših sporedov; 9.08 Z glasbo v dober dan; 9.30 Otroške igre; 9.45 Iz otroškega glasbenega sveta; 10.05 Z radiom na poti; 10.40 Turistični napotki; 11.05 Rezervirano za...; 12.35 Znano in priljubljeno; 13.10 Iz glasbene tradicije jug. narodov in narodnosti; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Pihalne godbe; 14.00 Iz naših sporedov; 14.30 Priporočajo vam...; 15.40 Človek in zdravje; 15.05 Iz čeških logov in gajev...; 15.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Dogodki in odmevi; 16.30 Napotki za turiste; 16.35 Zabavna glasba; 16.50 Radio danes, radio jutri!; 17.40 Vrtiljak; 18.00 Studio ob 17.; 19.00 Po slovenski glasbeni literaturi; 19.30 S knjižnega trga; 20.35 Lahko noč, otroci!; 20.45 Minute z ansamblom Nika Zajca; 21.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 22.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 23.25 Iz naših sporedov; 23.30 Besede in zvoki iz logov domačih; 24.05 Lirični utrinki; 24.10 Petkov glasbeni mozaik.

DRUŠTVO «PRAVNIK» V TRSTU

priredi predavanje **danes, 8. maja, ob 20. uri** v prostorih Narodne in študijske knjižnice, Ul. sv. Frančiška 20/1, na temo:

«Podružabljanje funkcije izvrševanja kazenskih sankcij v SRS»

Predaval bo **CIRIL ROM** — član predsedstva Zveze društev pravnikov Slovenije.

Vabljeni!

PROSVETNO DRUŠTVO *Franc Prešeren* BOLJUNEC

priredi v ponedeljek, 11. maja, ob 20.30 v gledališču F. Prešeren

KLOBA-SANJE

satirični kabaretni večer Sergija Verča, Borisa Kobala in Aleksandra Vodopivca.

VABLJENI!

KD VESNA

priredi jutri, 9. maja, ob 20.30 v domu Albert Sirk v Križu **gostovanje dramske skupine KUD «Niko Jarc» iz Črnomlja,** ki bo uprizorilo komedijo Fadila Hadžiča.

ČLOVEK NA POLOŽAJ'

Vabljeni!

KD VALENTIN VODNIK DOLINA

priredi jutri, 9. maja, ob 20.30 v društvenih prostorih predstavitev nove dvojezične pesniške zbirke Borisa Pangerca In legla je tišina — E scese il silenzio.

O knjigi bo spregovoril prof. Jože Pirjevec.

Recitacija - Luisa Gombač

Pel bo moški zbor Valentin Vodnik

Vabljeni

KASTA vabi svoje člane na

OBČNI ZBOR

ki bo v Gregorčičevi dvorani — Ul. sv. Frančiška 20, **danes, 8. t.m., ob 20. uri.**

Vabljeni!

Razstave

Celodnevna osnovna šola I. Trinko Zamejski - Ricmanje, Mara Samsa - Domjo in otroška vrtca iz Ricmanj in od Domja vabijo na razstavo ročnih del in risb, ki bo v nedeljo, 10. maja, od 9. do 20. ure na osnovni šoli v Ricmanjih.

Narodna in študijska knjižnica — Odsek za zgodovino obvešča, da je razstava o temi «NOB 1941 - 1945» odprta vsak dan (razen ob nedeljah) od 8.30 do 12.30 ter ob priliki predstav. Razstava bo odprta do konca maja v vhodnem foyerju Kulturnega doma v Trstu.

V umetnostni galeriji Sant'Elena - Ul. degli Artisti 2, razstavlja svoja dela Lucio Covra. Razstava bo odprta do 10. maja s sledečim urnikom: ob delavnikih od 8.30 do 13. in od 15.30 do 20. ure, v nedeljo pa od 10.30 do 13. ure.

Včeraj - danes

Danes, PETEK, 8. maja
MIHA

Sonce vzide ob 5.43 in zatone ob 20.20 — Dolžina dneva 14.37 — Luna vzide ob 9.34 in zatone ob 1.00.

Jutri, SOBOTA, 9. maja
GREGORIJ

Vreme včeraj: najvišja temperatura 20 stopinj, najnižja 9,9 stopinje, ob 18. uri 19,5 stopinje, zračni tlak 1016,5 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 46 odstotna, nebo skoraj jasno, morje mirno, temperatura morja 12,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Stefano Piazza, Emanuela Ardone, Vittoria Tedaldi, Maria Grazia Pittoni.

UMRLI SO: 75-letni Lodovico Battistuta, 86-letni Daniele Carosi, 69-letni Giovanni Biasiol, 86-letna Zora Milcovich vd. Krizmancic, 78-letni Giuseppe Musizza, 87-letni Giovanni Veronese, 64-letni Lorenzo Bravo, 64-letni Parin Rocco, 81-letni Renato Roiz, 69-letni Antonio Lucchetti, 73-letni Albino Ferlat, 87-letna Scolastica Smocovich vd. Vatta, 59-letna Marsilia Tomada por. Popenda, 73-letna Elda Ballarin, 83-letna Maria Kuttin por. Taffra, 86-letna Elena Ferrara vd. Ferrara.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)

Trg Garibaldi 5, Ul. Diaz 2, Ul. Dei Soncini 179, Ul. Revoltella 41.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Trg S. Giovanni 5, Campo S. Giacomo 1

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)

Trg S. Giovanni 5, Campo S. Giacomo 1.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 732 627, predpraznična od 11 do 21. ure in prazniična od 8. do 20. ure, tel. 68 441

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel. 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel. 271-124.

Gledališča

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

WILLIAM SHAKESPEARE
KAR HOČETE
komedija v petih dejanjih

Režija: BRANKO GOMBAČ

PONOVITVE

Danes, 8. maja, ob 17. uri A-BONMA RED I — mladinski jutri, 9. maja, ob 20.30 ABONMA RED F — druga sobota po premieri.
v nedeljo, 10. maja, ob 16. uri ABONMA RED G — druga nedelja po premieri.

Produkcija igralske šole
ŽARKO PETAN
OBTOŽENI VOLK

v ponedeljek, 11. maja, ob 20.30 v Kulturnem domu.
Vabljeni!

VERDI
V okviru spomladanske simfonične sezone v gledališču Verdi bo dirigiral četrti in peti koncert ciklusa francoski dirigent Reynald Giovaninetti. Nastopil bo orkester gledališča Verdi. Koncerta bosta danes ob 20.30 in jutri ob 18. uri.

AVDITORJI
Danes, ob 20.30 (red prost) komedija «Un sial per Carlotta» v tržaškem narečju. Glasba Nini Perno, režija Francesco Macedonio. V abonmaju odrezek 8.

Kino

La Cappella Underground 18.00 «L'enigma di Kaspar Hauser» Wernerja Herzoga.
Ariston 17.00 «Mio zio d'America». G. Depardieu, N. Garcia, J. Gabin.
Eden 17.00 «Sorvegliate il vedovo».
Ritz 17.00 «Asso». Adriano Celentano, E. Fenech.
Excelsior Do petka brezplačne predstave.
Grattacielo 16.00 «Lili Marlen». G Giannini in H. Schygulla.
Fenice 17.00 «L'ultimo squalo».
Aurora 16.30 «I falchi della notte». Silvester Stallone. Barvni film.
Cristallo 16.30 «Laguna blu».
Vittorio Veneto 16.30 «Sei uomini d'acciaio». Barvni film za vsakogar.
Capitol 16.30 «Quando la coppia scoppia». Enrico Montesano. Barvni film za vsakogar.
Moderno 16.30 «I mastini della guerra». Barvni film za vsakogar.
Lumiere 16.00 «Jesus Christ Superstar». Barvni film.
Mignon 16.30 «Zappatore». Marjo Merola. Barvni film za vsakogar
Nazionale 15.30 «I porno giochi di quella viziosa di Susan». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Fi'odrammatico 14.30 «Orgia di adolescenti». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Radio 16.00 «La grande ammucchiata». Prepovedan mladini pod 18 letom.
Volta 17.00 «Porno desideri di una studentessa». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Razna obvestila

V soboto, 9. maja, bo gostoval v Slovenskem kulturnem klubu v Ul. Donizetti 3 astronom Pavel Zlobec, ki nam bo s pomočjo diapozitivov govoril o astronomiji. Na tako važno in zanimivo predavanje vabimo vse višješolce. Začetek ob 19.30.

Občina Dolina razpisuje javni natečaj za mesto specializiranega instalaterja. Rok razglasa zapade 23. maja t.l. ob 12. uri. Zainteresirani si lahko ogledajo razglas na občinski oglasni deski in dobijo vse informacije v občinskem tajništvu v uradnih urah.

Fotokrožek Trst 80. Danes, 8. maja, ob 20. uri v Ul. sv. Frančiška 20/II, **redna seja.** Važne točke na dnevnem redu. Člani naj prinesejo svoje izdelke (ČB in DIA) za razstavo, ki bo od 12. t.m. dalje.

Planinska sekcija SK Devin naproša vse svoje člane, ki so v posesti izkaznice Planinske zveze Slovenije (Ilirska Bistrica), da do 15. maja sporočijo na tel. št. 209522 od 9 do 12. ure, če mislijo izkaznico potrditi za sezono 1981.

KD Primorsko - Mačkolje priredi v nedeljo, 10. maja, ob 16. uri proslavo 60. obletnice prvega požiga vasi in komemoracijo prve obletnice smrti tovariša Tita. Zbirališče pred spomenikom padlim. Po polaganju vencev bo sprevod krenil do srenjske hiše, pred katero bo proslava.

KD Rdeča zvezda - ŠK Kras priredita v nedeljo, 10. maja, na dvorišču gostilne v Saležu **tradicionalni ples.** Igra ansambel Lojzeta Furlana iz Zgonika.

Izleti

Združenje Union Podlonjer priredi enodnevni izlet dne 17. maja v Kumrovec z ogledom rojstne hiše tov. Tita in muzeja. Kosilo bomo imeli v Krškem. Informacije in vpisovanje na sedežu, Ul. Valdirivo 30, telefon 64459.

V okviru izmenjav, ki jih predvideva listina o pobratenju z bujsko občino, prireja devinsko-nabrežinska občinska uprava v nedeljo 10. maja «izlet prijateljstva» v Umag z motorno ladjo Dioneo. Odhod iz Sesljana ob 8. uri. Za vpisovanje obrnite se na občinske urade. Vabljeni.

Planinski odsek ŠZ Sloga vabi člane in prijatelje v nedeljo, 10. maja, na družinski vzpon na Učko pri Opatiji. Zbirališče v Bazovici. Odhod z osebnimi vozili ob 8.30.

SPDT prireja v okviru programa Športne šole v nedeljo, 10. maja,

Izlet k Belopeškim jezerom

za osnovnošolsko mladino.

Vpisovanje je na posameznih šolah pri predstavnikih Športne šole.

Šolske vesti

Učiteljski zbor osnovne šole Stanko Gruden - Šempolaj vabi starše in ljubitelje otrok na **zaključno šolsko prireditev,** ki bo danes, 8. maja, ob 14. uri v šolskih prostorih.

Prispevki

Ob 4. obletnici smrti drage Štefanije Milkovič darujeta hčerka Sonja in svakinja Kristina 15.000 lir za šolo «Karel Destovnik - Kajuh».

V spomin na mamo Magde Bertok daruje Sonja Gornik z družino 20 tisoč lir za Skupnost družina Občine.

V spomin na Celesta Malalana darujeta Sonja in Aldo Gornik 10.000 lir za Dijaško matico.

V spomin na Celestina Malalana daruje Ernesta Jagodic 10.000 lir za Glasbeno matico.

Vilma Bandi daruje 8.000 lir za KD Lonjer - Katinara.

Ob 5. obletnici smrti dragega moža prof. Erminija Ambrozeta daruje žena Marija 30.000 lir za Glasbeno matico.

Ob 5. obletnici smrti prof. E. Ambrozeta daruje Verenka 20.000 lir za dom Jakoba Ukmarja.

V spomin na ljubljeno babico Marijo Mikolj daruje vnukinja Mirjan 10.000 lir za osnovno šolo «Bazoviški junaki».

Mali oglasi

telefon (040) 7946 72

PROFESORICA slovenskega jezika iz Nove Gorice lektorira slovenske diplomske naloge hitro in ugodno. Za dogovor kličite telefonsko št. (003865) 24303 v večernih urah.

IŠČEMO hišno pomočnico za pomoč v gospodinjstvu. Odlični pogoji. Telefonirati v popoldanskih urah na št. 794664.

V OKOLICI Sv. Ivana iščem v najem opremljeno ministanovanje. Telefon 567367.

DAJEM V NAJEM tri sobe za urade v strogem centru Gorice (opremljene ali pa ne). Prošnje zainteresiranih sprejema uredništvo PD v Gorici (Ul. XXIV Maggio 1/I), telefon 833-82.

OSMICO je odprla Ada Kante - Frandoli, Slivno 25. Toči belo in črno vino.

HIŠNO pomočnico iščeta priletni sestri, ki želita družbo. Nudita hrano in prenočišče ter avtonomijo pri delu. Telefonirati na štev. 43895.

PRODAJAM kokoši nesnice pet mesecev stare. Jožef Peric — Peč št. 50, telefon 882-057.

OSMICO je odprl Pepe Dacov iz Doberdoba — Rimska ulica. Toči belo in črno vino lastne proizvodnje.

ŠTUDENTA iščeta opremljeno sobo. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Solidna».

V MEDJI vasi št. 21 pri Karlu Pernarčiču točijo belo in črno vino. Prijatelji domače kapljice vljudno vabljeni.

PRODAM po ugodni ceni avtomobil autobianchi 112. Telefonirati na štev 911-119 v večernih urah.

OSMICO je odprl Karlo Pegan — Zgonik 58. Toči belo in črno vino.

NA CESTI Vižovlje - Mavhinje prodam nezazidljivo zemljišče veliko 600 kv. m. Telefon 209-276.

OSMICO je odprl Angel Kraljič — Prebeneg 73. Toči belo in črno vino.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - tel. 61-468

7. 5. 1981

Ameriški dolar	1125.—
Funt šterling	2380.—
Irski funt šterling	1810.—
Švicarski frank	544.—
Francoski frank	207.—
Belgijski frank	29,75
Nemška marka	495.—
Avstrijski šiling	69,75
Kanadski dolar	935.—
Holandski florin	445.—
Danska krona	156.—
Švedska krona	230.—
Norveška krona	200.—
Drahma	19.—
Mali dinar	29.—
Veliki dinar	29.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

GROZI GRADBENIŠTVU POPOLNA BLOKADA?

Popolnoma blokirani s strani bank dolgoročni stanovanjski krediti

Banke zahtevajo višjo obrestno mero, vlada pa tega noče dovoliti - V nevarnosti nadaljnja gradnja stanovanj, zlasti s strani stanovanjskih zadrug - Dežela želi poseči vmes, vprašanje je kako in kdaj

Gradbeni dejavnosti grozi skoro popolna paraliza. V vsej državi se je gradnja stanovanj precej zmanjšala ker ta, upoštevajoč določila zakona o pravični stanarini, ne prinašajo več ustreznih dohodkov tistim, ki so običajno investirali v stanovanja. Istočasno se je gradnja zmanjšala ker so se gradbeni stroški izredno povečali, več kot je naraščala splošna inflacija. Zaradi tega je nakup stanovanja postal problem za povprečnega državljana. Ohranila se je gradnja poslovnih poslopij v mestnih središčih, drugih stanovanj oziroma počitniških hišic v turističnih krajih (tudi ta bo najbrž pojenjala, odkar je vlada odredila naložiti višje davke na počitniške hiše). Kar se je še največ gradilo so bila stanovanja za katera so skrbele gradbene zadruge ali zavodi za ljudske hiše. Torej stanovanja z državno podporo ali drugačno podporo iz javnih sredstev. Vendarle je vse to bilo premalo, kajti javni posegi v stanovanjsko gradnjo so vedno v Italiji bili majhni, niso dosegali niti desetine vse stanovanjske gradnje.

Že itak majhni gradbeni dejavnosti je sedaj zagrozila popolna ali skoro popolna paraliza. Banke, tiste banke, ki se ukvarjajo z dolgoletnim finansiranjem stanovanjske gradnje, ki dajejo torej petnajst, dvajset ali petindvajsetletna posojila, so od 1. maja ustavila v celoti izplačilo teh posojil. Banke, v državi jih je 17, ki imajo dovoljenje za tako poslovanje, torej za dolgoletna posojila, tožijo da ni denarja ki bi dotekal v te posebne sklade za finansiranje teh posojil, ker so obresti prenizke

Med temi 17 bankami je tudi goriška hranilnica, ki ima posebni hipotekarni odsek še iz avstrijskih časov in ki je pred nekaj leti dobila pooblastilo da daje posojila na vsem ozemlju naše dežele. V lanskem januarju je revija Il Mondo objavila razpredelnico bank, ki imajo dovoljenje za dajanje stanovanjskih dolgoletnih kreditov. Iz tistega pregleda je izhajalo, da je bila goriška hranilnica najhitrejša v dajanju kreditov. Povprečno so prosilci dobili denar, sicer le približno polovico zahtevane vsote, po dveh mesecih, in tudi obresti, dolgoletne obresti, so bile pri goriškem bančnem zavodu za povprečno dva odstotka nižje kot pri drugih bankah vsedržavnega značaja. Takrat 15,20 odstotkov za dvajsetletna posojila. Pri drugih bankah so obresti v lanskem januarju v glavnem presegale 17 odstotkov, za rešitev prošnje je bilo treba čakati skoro v vseh primerih več kot šest mesecev.

Gradbeni stroški so se medtem večali, prav tako obresti na bankah. V januarju leta 1977 je bilo treba namreč pri goriški hranilnici plačati za dvajsetletno stanovanjsko posojilo 13,10 odstotkov letne obresti (kje so blaženi stari časi ko je bila obrestna mera 7 odstotna), v letošnjem marcu pa je ta obrestna mera dosegla 17,75 odstotkov. V aprilu so že praktcirali obrestno mero 19,50, vendarle za to ni še bilo popolnega vladnega soglasja. Ker denarja ni bilo so ga dali le v najbolj nujnih primerih, od 1. maja pa so popolnoma blokirali vsako stanovanjsko posojilo. To ne le v Gorici, marveč v vsej državi. Nekateri pravijo, da zahtevajo banke da mora obrestna mera za ta posojila doseči 20,50 odstotkov, dovoljenja vlade pa še nimajo.

Povišanje obrestne mere in blokada posojil so seveda zaskrbeli vse ki imajo v načrtu gradnjo ali nakup stanovanja, ne le posameznikov, marveč tudi stanovanjske zadruge in seveda tudi gradbenike ter vse, ki so z njimi povezani.

Funkcionar goriške gradbene zadruge Edil - ACLI Sandro Scandolara nam je povedal v kako hudem položaju so gradbene zadruge. Scandolara je pred nekaj dnevi imel v Vidmu tiskovno konferenco skupno z zastopniki vseh treh zadružnih central. Kaj se je zgodilo? Goriška hranilnica in tudi druge banke, ki poslujejo z dolgoročnimi stanovanjskimi posojili v naši deželi, so nehale z izplačevanjem posojil tudi tistim stanovanjskim zadrugam, katerih stavbe so sedaj v gradnji. Denar nameravajo dati, seveda po zvišanih obrestih, le tistim, ki so z gradnjo dosegli do 80 - 90 odstotkov, drugih, ki so šele začeli ali ki so že na polovici gradnje, pa nadaljnjih kreditov ne bodo dajali. S kakšnim denarjem torej plačati gradbenike, ko vemo da ne smejo banke dajati niti drugih posojil, po navodilih vlade ki želi zavreti inflacijo?

V naši deželi samo stanovanjske zadruge imajo trenutno v gradnji 1.772 stanovanj v skupni predvideni vrednosti nad 93 milijard lir. V tem številu so izvzete gradnje na potresnem področju, gradnje z denarjem evropskega sklada in z denarjem deželnega rotacijskega sklada (FRIE). Kar se tiče prej omenjene vsote naj povemo, da je dežela dala garancijo in tudi prispevek (ta krije približno devet odstotkov posojila) za približno 41 milijard, torej nekaj manj kot polovico potrebne vsote. Le 17 milijard je že bilo izplačenih, manjka še nadaljnjih 23 milijard. Skupno vzeto sta sicer goriška in pordenonska pokrajina v najboljšem položaju, kajti vnovčili sta že nad 80 odstotkov posojil (ta podatek je sicer splošen, ne velja za posamezne zadruge), medtem ko morata tako Trst kot Videm vnovčiti približno dve tretjini obljubljenega denarja. Vse to je sedaj blokirano.

Voditelji in člani stanovanjskih zadrug so seveda zelo zaskrbljeni. Gradnja njihovih hiš se je itak že precej povečala od trenutka ko so pripravili načrte in zasadili lopato na gradbenišču. Sedaj še ta blokada in grožnja po še višjih obrestih. V težavah pa se znajde tudi grabeništvo in pravijo da je marsikatero gradbeno podjetje že na tem da pošlje zidarje domov, ker denarja za plače in nakup materiala ni od nikoder.

Zadružne organizacije pričakujejo, da se bo kaj premaknilo z mrtve točke na deželni ravni in si nekaj obetajo tudi od deželne konference o zadružništvu, ki prične danes v Vidmu. Deželni odbornik Renzulli je na tiskovni konferenci v torek, na vprašanje našega novinarja, dejal, da ima deželna uprava načrt kako rešiti se iz te krize, da pa na žalost terja stvar svoj čas. Dežela namerava namreč še v tem mesecu sklicati širok kreditni odbor na deželni ravni. V tem naj bi bili tako deželni funkcionarji kot gospodarski predstavniki, tudi predstavniki bank. Denar ki se pri nas ustvarja, tudi s strani bank, ki imajo svojo centralo drugod, naj bi se predvsem pri nas porabil in dal na razpolago prosilcem. Tako naj bi bil denar na razpolago tudi za kreditiranje stanovanjske gradnje.

To zadruge od bank in od dežele tudi zahtevajo. Položaj pa je zelo hud, nam je dejal Scandolara, zaradi tega ga je treba nemudoma rešiti, sicer se bomo znajdli pred popolno paralizo v gradbeništvu in s tem v zvezi seveda z novimi brezposelnimi, ne samo na gradbenem področju.

POLETI JIM JE ZAČELO ZMANJKOVATI VODE

Na Krasu polagajo debelejše napajalne vodovodne cevi

V prvi fazi jih bodo položili do vodnjaka pri Poljanah, zgradili pa bodo tudi «obroč» okoli Doberdoba - Začasno prekinjeno delo

Okrepitev kraškega vodovoda je bil predmet govora, ki ga je občinski odbor v Doberdobu imel v sredo s predstavniki vzhodnofurlanskega vodovodnega konzorcija (CAFO). Na javnem pogovoru, ki ga je vodil župan dr. Mario Lavrenčič, udeležili pa so se ga poleg občinskih odbornikov tudi nekateri občani, so sodelovali predsednik vodovodnega konzorcija Ferruccio Colombi, podpredsednik Renato Portelli, inž. Vittorio Ronchi, projektant in zastopnik načrtovalnega študija Hydraulica, in podjetje Postir, ki je izvajalec.

Izboljšanje kraškega vodovoda se je pokazalo za nujno v zadnjih nekaj letih, odkar so v poletnih mesecih nastale težave v oskrbi s pitno vodo. Projekti za namestitev cevi večjega premera so že izdelani in podjetje Postir je tudi že pričelo z deli, vendar jih ne more nemoteno opravljati, ker razlastitveni postopok ni še v celoti zaključen.

«Sedaj je najbolj važno, da dežela izstavi dekret o začasni zasedbi zemljišč, kjer bodo položili novo vodovodno cev, V Doberdobu so v ponedeljek že pričeli delati, vendar so lastniki zemlje v Martinščini podjetju onemogočili delo, ki je sedaj ustavljeno na celotnem objektu. Pričakujemo, je dejal župan dr. Mario Lavrenčič, da bodo z deli čimprej spet nadaljevali, da bi odpravili težave, ki se nam pojavljajo v poletnih mesecih. Tudi če bi delo takoj obnovili, je le malo verjetnosti, da bi ga do poletja zaključili, kar pomeni, da bomo tudi letos najbrž občutili pomanjkanje pitne vode».

Kakor so povedali strokovnjaki, je v prvi fazi predvidena položitev cevi z večjim premerom med Martinščino in vodnjakom, ki je med Poljanami in Doberdobom, izgradnja «obroča» okoli Doberdoba, ki bo zagotavljal boljšo oskrbo vasi s pitno vodo, položitev nove cevi od vodnjaka do črpalke na Paikišču. V sovodenjski občini pa bodo prav tako položili debelejšo cev, ki bo napajala vodnjak Ušje.

Pogovor je stekel tudi o pitnosti vode. O njeni kakovosti so seznanili pokrajinskega zdravnika, zainteresirali pa so še deželno telo, pristojno za iskanje novih črpališč. Zajetje pri Petovljah ni najboljše. Vodo, ki črpajo v jašku ob Soči, morajo klorirati, preden jo spustijo v vodovodno omrežje. Ker je črpalka v bližini reke in je ob visokem vodostaju Soče pod vodo, lahko prihaja do onesnaženj in okuženj pitne vode. Pristojni zdravstveni organi so bili o možnostih takšnih nevarnosti seznanjeni in v takšnih primerih podvzemajo ustrezne ukrepe.

Načrtovalec je pri izbiri premera napajalnih cevi upošteval normalno rast doberdobske občine v prihodnjih 20 do 25 letih. Na podlagi dosedanje uporabe, možne normalne povečave števila prebivalstva in gospodinjstev bo v tem razdobju zagotovljena povprečna dnevna uporaba 300 litrov pitne vode. Odgovarjajoč na nekatera vprašanja občanov je projektant inž. Ronchi dejal, da bi navedena količina vode pričela zmanjkovati, če bi se, denimo, zgradila na območju Krasa kakšna velika tovarna ali turistično naselje za več tisoč prebivalcev, kar sedaj sploh ni mogoče predvideti, tudi zato ne, ker ni za takšno podmeno nobene stvarne podlage. V okviru takšnih in podobnih razmišljanj so prisotni opozorili CAFO, naj poleti hitro odstrani okvare na ceveh, ki puščajo.

Izvedeli so nadalje, da zrak, ki «gre» skozi pipo v vodovodno cev, kadar ni vode, «odšteva» na vodovodnem števcu. Na poziv župana Lavrenčiča, naj bi izvajalec čimprej nadaljeval z deli, je zastopnik podjetja dejal, da je njegovo dobro voljo, da delo čimprej opravi, mogoče soditi tudi po tem, da je nabavilo že vse potrebne cevi.

Ponovna seja KZE

Čeprav so vsi prepričani, da bo demokristjan Michele Martina postal predsednik krajevne zdravstvene enote za Goriško, ni v zveri s tem se nič točno določenega. Ponovna seja upravnega sveta KZE bo v sredo, 13. maja, ob 18. uri v dvorani občinskega sveta. Drevi pa se sestanejo zastopniki petih strank, ki podpirajo sedanjo koalicijo na pokrajini in v goriški občini, da bi skušali najti sporazum o izvolitvi predsednika in članov ožjega upravnega sveta.

Odbor za upravo Doma Andreja Budala v Štandrežu in društev, ki tam delujejo, se zahvaljujejo vsem, ki so kakorkoli prispevali za postavitev plošče v spomin domačinom padlim v NOB.

V Pevmi vsakoletna dražba telic

Precej živinorejcev iz naše in drugih pokrajin se je včeraj zjutraj zbralo na kmetijskem posestvu zadruge v Pevmi, da bi prisostvovali vsakoletni dražbi telic, ki jo je goriško združenje živinorejcev pripravilo v okviru blagovnega sejma Espomego.

Za nekaj ur smo se tako vrnili v stare čase, ko so bile take in podobne dražbe na dnevnem redu, danes pa že prava redkost in večkrat celo zanimivost.

Na sliki: živinorejci «tekmujejo» med seboj za nakup telice.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in Zvezo slovenske katoliške prosvete

GLEDALIŠČE VERDI

v torek, 12. maja, ob 20.30

WILLIAM SHAKESPEARE
KAR HOČETE

komedija v petih dejanjih

Režija: BRANKO GOMBAČ

Razna obvestila

Na klasični gimnaziji-liceju «Primož Trubar» v Ulici Alviano bo v ponedeljek, med 17. in 19. uro, pogovor ravnatelja in profesorja s starši, ki obiskujejo to šolo.

Razstave

V **Feiglovi knjižnici** v Ulici della Croce je ob delavnikih od 11. do 13. ure in od 16. do 19. ure odprta razstava partizanskih tiskov, ki so jih med NOB izdelali v tiskarnah na goriškem področju.

Kino

Gorica

VERDI 18.00—22.00 «I falchi della notte». S. Stallone. Prepovedan mladini pod 14. letom.
CORSO 18.00—22.00 «Ricomincia da tre». M. Troisi in F. Marchegiani. Barvni film.
VITTORIA 17.00—22.00 «Mogli morbose». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 16.30—22.00 «Ptardust memories».
PRINCIPE 18.00—22.00 «Occhio alla pena».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 «Globina». Ameriški film. 20.00 «V vrtincu». Ameriški film.
SVOBODA 18.00—20.00 «Carstvo mravelj». Ameriški film.
DESKLE 19.30 «Maščevanje bele strele». Ameriški film.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Tavasani, Korzo Italia 10, tel 84576.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna S. Antonio, Ul. Romana, tel 40497.

Čestitke

Danes praznuje 10. rojstni dan VLASTA NOVAK iz Mačkolj. Da bi bila vedno tako pridna v šoli ter zdrava in vesela ji želita nono in nona iz Doberdoba, ki jo imata zelo rada.

Danes praznuje 13. rojstni dan BORIS FRANDOLIČ iz Doberdoba. Vse najboljše za god mu želijo oče, mati in brat Martin. Voščilu se pridružuje prijatelj Damjan.

ZARES ČUDNE RAZMERE

DETROIT NE PROIZVAJA KER NIMA SUROVIN

Delavci so v pogovoru z županom v Tržiču zahtevali posredovanje

Župan in podžupan v Tržiču Blasig in Padovan sta včeraj sprejela delegacijo delavcev podjetja Detroit, ki jo je spremljalo zastopstvo kovinarske federacije FLM. Delavci so zahtevali posredovanje oblasti, da bi pomagale urediti absurdno stanje v tovarni, ki traja že dolgo časa. Proizvodnja hladilnikov se je namreč zelo upočasnila zaradi pomanjkanja surovin in delov, ki jih vgrajujejo v naprave. Zaradi takšnega stanja, ki je po sodbi delavcev posledica delodajalčeve malomarnosti, je 500 delavcev, izmenoma po 150, nepretano v dopolnilni blagajni. Stanje je toliko bolj nevzdržno, ker ima Detroit dovolj naročil, vendar jih ne more izpolniti. Zaradi takšnega stanja po računu sindikatov obrat izgubi na dan osem do devet milijonov lir. Kot posledica takšne izgube so neizplačani osebni prejemki in nadure delavcev.

Medtem ko so se zastopniki delavcev na županstvu pogovarjali z občinskima predstavnikoma, so ostali s transparenti manifestirali na trgu.

Razprava o referendumu drevi v Doberdobu

Danes zvečer ob 20. uri bo v občinski sejni dvorani v Doberdobu, na pobudo ženskega odseka prosvetnega društva «Jezero» iz Doberdoba, pogovor z novinarko Bredo Pahor iz Trsta o temi «ohranitev zakona o splavu». Na sestanek so vabljeni vsi vaščani. Na sestanku bo govor o referendumu, ki zahteva odpravo obstoječega zakona.

Prihod izletnikov iz Maribora

Danes ob 16. uri se v Doberdobu pripeljejo z dvema avtobusoma člani Rdečega križa iz Maribora. Sprejeli jih bodo doberdobski krvodajalci in občinska uprava. Obisk sodi v okvir prijateljskih in humanih odnosov, ki jih krvodajalci iz Doberdoba gojijo s številnimi odseki krvodajalcev v Jugoslaviji.

Gianni Bravo ponovno deželni tajnik PSI

Gianni Bravo je bil v sredo zvečer v Vidmu ponovno izvoljen za deželnega tajnika PSI. Na deželnem kongresu stranke v Cordenonsu je bil izvoljen za reformistično večino z največ glasovi, na palermskem kongresu je bil izoljen tudi v centralni komite PSI. Izvoliti so ga na prvi seji razširjenega deželnega odbora stranke. Kot podtajnik je bil izvoljen tudi Gianfranco Carbone iz Trsta, Goričanov, trije so v razširjenem deželnem odboru PSI, ni v ožjem deželnem odboru.

Smrtna nesreča na železnici

Na železniški progi Gorica - Videm v bližini Koprivnega se je včeraj popoldne vrgel pod vlak in ubil 34 letni Lorenzo Vezil iz Gradišča ob Soči.

Padec mopedista iz Doberdoba

V tržiški bolnišnici so včeraj pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 40 dneh 26-letnega Fabia Gergoleta iz Doberdoba, Ul. 24. maja, št. 23. Gergolet se je z mopedom peljal po Ul. Cosulich, kjer se je vanj zaletel avtomobilist. Pri padcu si je zlomil desno stegnenico.

Izleti

Ženski iniciativni odbor priredi od 18. do 21. junija izlet v Beograd in druge kraje Srbije. Vpisovanje od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure, ob sobotah pa od 10. do 12. ure na sedežu odbora v Ul. Malta 2, do 16. maja.

KOLESARSTVO

MEDNARODNA DIRKA ALPE-ADRIA

Galik (ČSSR) ohranil prvo mesto Cilj današnje etape v Barkovljah

V včerajšnjih poletapah zmagala Vithen (ZRN) in Gobbi (Italija)

PORDENON — Tudi po včerajšnjih dveh poletapah je Čehoslovak Galik ohranil prvo mesto na skupni lestvici mednarodne amaterske kolesarske dirke Alpe - Adria.

V dopoldanski poletapi od Bleda do Humina je zmagal zahodni Nemec Vithen, na dobro peto mesto pa se je uvrstil Italijan Borgato. V popoldanski poletapi pa sta se na prvi dve mesti uvrstila dva Italijana. V končnem sprintu je namreč zmagal Ivo Gobbi pred Aldom Borgatom, Jugoslovan Čerin pa je bil tretji pred rojakom Muso.

Danes bodo kolesarji opravili četrto etapo, ki bo tekmovalce pripeljala od Pordenona do Barkovelj. Cilj bo približno ob 14. uri. Etapa bo dolga 124 km.

Vrstni red včerajšnje prve poletape (Bled - Humin):

1. Vithen (ZRN), ki je prevozil 125 km v 2.57'31" s poprečno hitrostjo 42,298 km na uro
2. Raab (NDR)
3. Dennstedt (NDR)
4. Glazov (SZ)
5. Borgato (It.)
6. Galik (ČSSR) vsi v zmagovalčevem času

Vrstni red druge poletape (Humin - Pordenon):

1. Gobbi (It.), ki je prevozil 62 km v 1.22'48" s poprečno hitrostjo 45,101 km na uro
2. Borgato (It.)
3. Čerin (Jug.)
4. Musa (Jug.)
5. Koba (ČSSR)

SKUPNA LESTVICA

1. Galik (ČSSR) 10.40'10"
2. Rucki (ČSSR)
3. Spalti (Liecht.) po 11"
4. Takacs (Madž.)
5. Cendolo (It.) po 2'08"
6. Gobbi (It.)

DIRKA PO TRIDENTINSKEM

Roberto Visentini končni zmagovalec

ARCO (Trento) — Roberto Visentini je končni zmagovalec letošnje etapne kolesarske dirke po Tridentinskem. Veliki poraženec tega tekmovanja je vsekakor domačin Francesco Moser, ki je bil seveda nesporni favorit za končno zmago. Moser pa je dokaj slabo vozil v včerajšnji drugi poletapi na kronometer in se je moral na končni skupni lestvici zadovoljiti le z drugim mestom.

V včerajšnji prvi poletapi (Riva del Garda - Rovereto, 82,700 km) je v končnem sprintu zmagal Mantovani, vrstni red druge poletape na kronometer (Rovereto - Arco, 22,800 km) pa je bil naslednji:

1. Torelli v 30,35", s poprečno hitrostjo 44,703 km na uro
2. Gradi 30'47"
3. Visentini 30'48"
4. Maestrelli 30'51"
5. Moser 31'01"

KONČNA SKUPNA LESTVICA

1. Visentini 13.08'03"
2. Moser po 13"
3. Mantovani 1'34"
4. Beccia 1'46"
5. Bortolotto

NA DIRKI PO ŠPANIJI

Battaglin še vedno nosi rumeno majico

TORREJON DE ARDOZ — Španec Pino je osvojil 16. etapo mednarodne kolesarske dirke po Španiji. 222 km dolgo progo od Catalayuda do Torrejona je prevozil v 6.47'12". Po 8'28" se je uvrstil na drugo mesto Cedena (Šp.), ki je prispel na cilj na čelu večje skupine. V tej skupini se je izmed Italijanov uvrstil najbolje Chinetti, ki je bil petnajsti.

Italijan Battaglin je tudi tokrat ohranil rumeno majico.

DIRKA PO ROMANDIJI

Belgijec Peeters prevzel vodstvo

BUSSIGNY (Švica) — Belgijec Ludo Peeters je v sprintu osvojil drugo etapo kolesarske dirke po Romandiji in je obenem tudi prevzel vodstvo na skupni lestvici.

VRSTNI RED 2. ETAPE (Saignelegier - Bussigny)

1. Peeters (Bel.), ki je prevozil 175 km v 4.10'26"
2. Segersall (Šve.)
3. Saronni (It.) po 4"
4. Rinklin (ZRN)
5. Willems (Bel.)

SKUPNA LESTVICA

1. Peeters (Bel.) 10.00'56"
2. Saronni (It.) 10.01'02"
3. Segersall (Šve.) 10.01'07"
4. Martinez (Fr.) 10.01'07"
5. Schmutz (Švi.) 10.01'11"

SAN GIORGIO DEL SANNIO (BENEVENTO) — Sovjet Krivočejev je osvojil četrto etapo amaterske kolesarske dirke po Kampaniji.

Na skupni lestvici še vedno vodi Avstralec Wilson.

OBVESTILA

YC Čupa

vabi odbornike na sejo, ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah danes, 8. maja, ob 20. uri.

* * *

Košarkarska sekcija ŠZ Bor

obvešča, da bo v ponedeljek, 11. maja ob 20.30 na stadionu «Prvi maj» seja za odbornike in trenerje.

TENIS

TURNIR V BRINDISIJU

Ilin in Ostoja izpadla

BRINDISI — Na mednarodnem teniškem turnirju v Brindisiju sta v drugem kolu izpadla oba jugoslovanska predstavnika Zoltan Ilin in Marko Ostoja.

Ilina je premagal Carlos Gattiker s 7:5, 6:2; Ostojo pa Benavides s 6:2, 6:4.

Prejšnji teden sta se v Bazovici v organizaciji ZSŠDI spoprijeli nogometni selekciji tržaške in goriške pokrajine. Na sliki: naraščajniška vrsta Goričanov s trenerjem Marsonom

ODBOJKA

TROFEJA JUGOSLAVIJE

ZMAGA «PLAVIH» PO OGORČENI BORBI

Premagali so «azzurre» po petih setih igre - Romunija odpravila SZ

Osrednja tekma tretjega dne odbojkarskega turnirja za «Trofejo Jugoslavije» v «Domu odbojke» v Zagrebu je bila med Jugoslavijo in Italijo. Po dveh dneh tekmovanja sta bili to še edini nepremagani reprezentanci kar je v lepo odbojkarsko dvorano v Zagrebu tokrat privabilo nekaj več gledalcev kot v prvih dveh dneh.

Vse napovedi so se uresničile. Bila je to prava odbojkarska poslastica in «plavi» so izbojevali izredno težko in dragoceno zmago, ki jim odpira pot do končne zmage na tem velikem turnirju.

Vseh pet nizov je bilo izredno izenačenih in obe reprezentanci sta prikazali res vrhunsko in enkratno odbojko, če seveda izvzamemo tretji niz, ko so zašli Bogoevski in tovariši v krizo, kar je nasprotnik tudi skrbno izkoristil. V preostalih dveh setih pa so bili domačini boljši in so povsem zasluženo slavili težko zmago.

Tudi prvo popoldansko srečanje med Romunijo in Sovjetsko zvezo je bilo zelo izenačeno. Tako se je ponovil v tej dvorani prvi dan, ko je bilo potrebno odigrati vsa tri srečanja na pet nizov. Na koncu so bili Oros in tovariši drugič zaporedoma uspešni in imajo lepo možnost, da se visoko uvrstijo na tem turnirju v Zagrebu.

IZIDI

Bolgarija - Francija 3:1
Romunija - SZ 3:2 (11:15, 15:5, 15:11, 10:15, 15:12)
Jugoslavija - Italija 3:2 (15:10, 12:15, 2:15, 15:8, 15:12).

LESTVICA

Jugoslavija 6; Italija in Romunija 4; SZ in Bolgarija 2; Francija 0.

DANAŠNJI SPORED

VARAŽDIN, ob 18.00: SZ - Francija; ob 20.00: Jugoslavija - Romunija.

ZAGREB, ob 20.00: Italija - Bolgarija.

«UNDER 15» — MOŠKI

Goriška Olympia prva na lestvici

Torriana — Olympia 0:2 (—11, —7)

OLYMPIA: Spazzapan, S. Spazzapan, Terpin, I. in R. Cotič, Cej, Košič, Podveršič.

V moškem mladinskem prvenstvu je ekipa goriške Olympie zmagala v Gradišču proti tamkajšnji Torriani in si s tem zagotovila prvo mesto na lestvici pred samo Torriano ter Juventino iz Štandreža.

Srečanje se je dokaj dobro začelo za slovenske fante, ki so v prvem nizu že vodili z 9:0. Ob tem stanju so delno popustili, tako da so domačini nadoknadili zaostanek, ne toliko pa, da bi Olympiji odvzeli set.

Drugi set pa je bil za goriške odbojkarje lažji, saj so brez večjih težav strli odpor Torriane.

Jutri ob 18. uri pa bo v Štandrežu slovenski derbi med Olympio in Juventino.

A. Cej

BOKS

EP V TAMPEREJU

Že štirje Jugoslovani osvojili najmanj bron

TAMPERE — Na evropskem amaterskem boksarskem prvenstvu so bili včeraj Jugoslovani dokaj uspešni. Včeraj so se namreč uvrstili v polfinale še trije jugoslovanski boksarji, tako da sedaj jugoslovanska reprezentanca lahko računa na najmanj štiri bronaste kolajne.

V polperesni kategoriji je evropski prvak Perunović že v prvem krogu premagal Poljaka Kažmareka s k.o. V super težki kategoriji je Azis Salihu odpravil Bolgara Stojanova s 3:2. V mušji kategoriji pa je Sami Buzoli premagal Poljaka Zaparta s «čistim» 5:0.

V welter kategoriji pa je Svetan Mirković izgubil proti Sovjetu Seriku Konokbajevu po točkah z 1:4.

«Azzuri» so včeraj imeli manj sreče. Le eden od treh predstavnikov se je namreč uvrstil v polfinale. To je Francesco Damiani, ki je v super težki kategoriji premagal Čehoslovaka Laburdo zaradi prekinitve v drugem krogu.

V mušji kategoriji pa je Giuseppe Ferracuti izgubil proti Poljaku Kosedowskemu z 0:5, medtem ko je Sovjet Koškin odpravil La Mattino z enakim izidom.

Mehikanec Pedro Flores bo 11. junija branil v Seulu svoj naslov svetovnega boksarskega prvaka lahke mušje kategorije. Njegov nasprotnik bo Južni Korejec Kim Han Jin.

V prvenstvu dečkov, ki se je pravkar končalo, so nastopili tudi Jadranovi košarkarji. Na sliki: posnetek s tekme Jadran - Barcolana

NOGOMET

NAŠE EKIPE V MLADINSKIH TEKMOVANJIH

Derbi na Proseku brez zmagovalca

V poprvenstveni tekmi cicibanov Primorje - Breg ni padel noben gol

Medtem ko je bilo prvo kolo tekmovanja za «Pokal Pacco (naraščajnikov) v nedeljo, 3. maja, prekinjeno zaradi slabega vremena, bo v nedeljo na sporedu drugo kolo.

V C skupini bo kriška Vesna gostovala v Miljah proti miljski ekipi Fortituda, v D skupini pa bodo Prosečani in Kraševci igrali doma in sicer prvi proti ekipi Opicina Supercaffè, ki je nastopala v deželnem prvenstvu, slednji pa proti enajsterici Inter Trst.

V nedeljo starta tudi prvenstvo najmlajših, imenovano «Pokal Acquavita». Od slovenskih ekip igra v A skupini Primorje, ki bo takoj v prvem kolu igralo doma s solidno Ponziano. Brežani pa, ki nastopajo v B skupini, bodo sprejeli v goste Campanelle.

Tudi pri začetnikih zastopajo slovenske barve Prosečani in Brežani, ki igrajo v D skupini. Obe ekipi bosta v tem drugem kolu «Pokala Mayer» igrali na domačih tleh.

Tekmovanje cicibanov, kjer nastopata v C skupini Primorje in Breg, je imelo svoje prvo kolo na sporedu že v sredo, 6. maja, ko so se Prosečani in Brežani na Proseku v derbiju razšli pri neodločenem izidu 0:0.

Jutri bodo Brežani igrali doma in sicer proti ekipi San Vito, «rdeče-rumeni» pa bodo imeli počitek.

POKAL PACCO
NARAŠČAJNIKI
10. MAJA
SKUPINA C
Fortitudo - Vesna (Milje, 10.00).
Campanelle - Costalunga
SKUPINA D
Primorje - Opicina Supercaffè (Prosek, 9.00)
Kras - Inter Trieste (Repen, 9.00)

POKAL ACQUAVITA
NAJMLAJŠI
1. KOLO (10.5.)
SKUPINA A
Triestina - Blue Star
Primorje - Ponziana (Prosek, 11.15)
SKUPINA B
Muggesana - Fortitudo
Breg - Campanelle (Dolina, 9.45)
Roianese - San Luigi For You

POKAL MAYER
ZAČETNIKI
2. KOLO (10.5.)
SKUPINA D
Don Bosco - Rosandra
Breg - Muggesana (Dolina, 9.00)
Primorje - Domio (Prosek, 10.30)

CICIBANI
9. MAJA
SKUPINA C
Breg - San Vito (Dolina, 19.00)
San Luigi For You - Muggesana
Libertas - S. Andrea

V. H.

NAJMLAJŠI
(Zaostalo srečanje)

Primorje — Esperia San Giovanni 2:2 (0:1)

PRIMORJE: Micheli, Sardoč, Nabergoj, Antoni, Zankolič, Malalan, Kemperle, Vidali, Celea, Comino, Marcuzzi (Simac).

STRELEC (za Primorje) v 40. in 58. min. Vidali.

V zaostalem in zadnjem srečanju prvenstva najmlajših so «rdeče-rumeni» povsem zasluženo osvojili proti ekipi Esperie remi. Tekma je bila vseskozi zelo lepa in zanimiva in obe ekipi sta povsem zadovoljili s prikazano igro. Remi je v bistvu najpravilnejši izid tega srečanja, v katerem so Prosečani igrali zelo dobro in v vrstah katerih se je najbolj izkazal Vidali. Ta je tudi dal za «rdeče-rumene» oba zadetka.

V. H.

POPRVENSTVENO TEKMOVANJE CICIBANI
1. KOLO

Primorje — Breg 0:0

PRIMORJE: Costanzo, Umek, Frasinelli (P. Štoka), M. Štoka, Kralj, Tavčar, Grmek.

V prvem kolu tekmovanja cicibanov se je derbi na Proseku zaključil brez zmagovalca. Izid srečanja popolnoma odgovarja dejanskemu stanju na igrišču, saj najpravilneje odraža potek srečanja. Ekipi sta si bili enakovredni, saj so Prosečani v prvem polčasu igrali bolje od Brežanov, ki pa so bili v drugem delu igre nekoliko bolj nevarni.

V. H.

TURNIR STEFANICH

Gaja — San Luigi For You 7:2 (4:1)

CAJA: Kante, Kalc (Ghezzo), Križmančič, Rismondo, Gabrielli, Vrše (Strniša), B. Grgič, Villalta, Rustja, M. Rismondo, Salvi.

Z zgovornim rezultatom so gajevci uspešno premostili drugo oviro tega turnirja. Ekipa San Luigi Yor you se je razigranim gajevcem uspešno upirala le prvih 10 min., ko je tudi precej nepričakovano prišla v vodstvo, katero pa je trajalo le nekaj minut, ko je Gabrielli z glavo neubranljivo zadel mrežo nasprotnika. Od tega trenutka dalje smo skozi vso tekmo videli na igrišču le eno ekipo. Fantje so se nevarno približevali vratom gostov ter si ustvarjali lepe priložnosti za gol. Za konkretizacijo teh lepo izvedenih akcij pa je najprej prisebno poskrbel Vrše, ki je do konca polčasa še dvakrat povišal rezultat.

V drugem polčasu so gostje že v prvih minutah znižali rezultat na 4:2. To pa je bilo tudi vse, kar so zmogli. Enosmerno igro na vrata nasprotnika so gajevci izvajali še odločneje in priča smo bili res lepemu in privlačnemu srečanju. Posledica take igre so bili seveda goli. Za te pa sta poskrbela najprej Vrše, nato Salvi (po lepem predložku Rustje) ter Villalta, ki je s prostim strelom tudi zapečatil končni izid.

Tokrat moramo zaradi odločnosti in prizadevnosti pohvaliti prav vse gajevce, saj so od začetnega do končnega žvižga dali prav vse od sebe.

JUTRI BO V BAZOVICI 4. MEDŠOLSKO SREČANJE

Jutri bo na nogometnem igrišču v Bazovici že 4. tradicionalno medšolsko srečanje. Kot vsako leto, bodo tudi letos sodelovale tri osnovne šole z vzhodnega Krasa in sicer: OŠ «Pinko Tomažič» iz Trebč, OŠ «Karel Destovnik - Kajuh» iz Gropade - Padrič in OŠ «Primož Trubar» iz Bazovice. Ta srečanja organizirajo športna društva iz štirih vasi.

Letos, po trileetnem premoru, ponovno organizira srečanje ŠD Zarja, lansko srečanje pa je organiziralo ŠZ Gaja. Šole so za letošnje srečanje prijavile skupno 100 tekmovalcev, ki so porazdeljeni po razredih. Za 1. razred bo tekmovalo 29 osnovnošolcev, 2. razred 15, 3. razred 17, 4. razred 13, in za 5. razred 26 tekmovalcev.

PROGRAM SREČANJA

8.30 — zbor tekmovalcev na nogometnem igrišču v Bazovici
9.00 — minikros za 1. in 2. razred (dečki in deklice)
— tek na 80 m 3. razred (dečki in deklice)
— poligon 5. razred (dečki in deklice)
9.20 — tek na 80 m 4. razred (deklice)
9.30 — tek na 50 m 1. razred (dečki in deklice)
9.45 — tek na 50 m 2. razred (dečki in deklice)
10.00 — kros 3., 4. in 5. razred (dečki in deklice)
10.15 — poligon 1. in 2. razred (dečki in deklice)
10.30 — tek na 80 m 5. razred (dečki in deklice)
11.00 — malica in reševanje vprašalnih pol
11.30 — poligon 3. razred (dečki in deklice)
12.00 — poligon 4. razred (deklice)
— med dvema ogujema (srečanja med šolami)
13.00 — nagrajevanje in zaključek srečanja.

R. Č.

Prosvetno društvo Briški grič iz Števerjana ter Krajevna skupnost s Huma, ob sodelovanju ZSKD in ZSŠDI, prirejata jutri, 9. maja

2. SPOMINSKI POHOD
Števerjan - Gonjače - Števerjan

ki bo speljan na dveh progah (10 in 20 km).

PRAVILNIK:

- *prireditev bo ob vsakem vremenu*
- *prijavijo se lahko posamezniki ali skupine*
- *vpisovanje bo od 15.00 do 15.45 ure na Dvoru*
- *vpisnina je 2.500 lir*
- *odhod izpred spomenika NOB ob 16.00 (15.00 po jugoslovanskem času)*
- *čas pohoda ne smemo presegati 3 ure za 10 km, oziroma 4 ure za 20 km*
- *nagrajevanje bo po pohodu*
- *med potjo bodo delovale kontrole in okrepčevalnice*
- *prireditelji odklanjajo vsako odgovornost za morebitne nezgode ali nevšečnosti med pohodom*
- *vsi udeleženci bodo prejeli posebno spominsko kolajno*
- *5 najštevilnejših skupin bo dobilo spominske pokale*
- *pokale in plakete bodo dobili tudi najboljši na 20 kilometrski progi.*

KOŠARKA

DANES V TITOGRADU POVRATNO PRIJATELJSKO SREČANJE

SE BO JUGOSLAVIJA ŽE DANES REHABILITIRALA?

«Plavi» so v sredo v Bologni proti «azzurrom» povsem odpovedali - Zaskrbljenost v jugoslovanskem taboru - Zlasti sta slaba obramba in skok - Kičanović v Pesaro, Meneghin v Milanu

Jugoslovanska in italijanska košarkarska reprezentanca bosta danes igrali povratno prijateljsko srečanje v Titogradu

Srečanje bo ob 21. uri, televizijskega prenosa pa ne bo.

Reprezentanci bosta igrali v naslednjih postavah.

JUGOSLAVIJA: Popović, Kičanović, Benaček, Poljak, Skroče, Petrović, Vilfan, Avdija, Radovanović, Knego, Dalipagić, Delibašić. TRENER: Bogdan Tanjević.

ITALIJA: Brunamonti, Boselli, Silvester, Gilardi, Costa, Ferracini, Villalta, Meneghin, Magnifico, Vecchiato, Marzorati, Generali, Zompolini. TRENER: Alessandro Gamba.

Popraviti slab vtis iz Bologne

Kot je znano, sta se reprezentanci že spoprijeli v sredo v prijateljski tekmi v Bologni. «Azzurri» so zasluženo visoko premagali «plave» kar s 16 točkami razlike (90:74). Za jugoslovanske košarkarje je bil to izredno bled nastop, v katerem je vsa reprezentanca krepko razočarala.

Po tekmi je bilo vzdušje v jugoslovenskem taboru dokaj klavrno.

«Igrali smo slabo, nihče se ni posebno izkazal. Le Dalipagić je v prvem polčasu pokazal kaj več kot ostali. Tudi on pa je v drugem delu tekme popustil. Italijani so nas nadigrali v vseh elementih igre,» je dejal jugoslovanski zvezni trener Bogdan Tanjević.

«Naša reprezentanca ni igrala nikdar slabše», je bil kratek komentar pomožnega trenerja Josipa Đerđe.

Tanjević pa je nadaljeval: «Odpovedali smo predvsem v skoku. Poleg tega smo igrali zelo slabo tudi v obrambi. Le-ta pa je stara napaka jugoslovanske košarke sploh.»

«V Titogradu je priložnost, da se popravi slab vtis iz Bologne. . .» namignemo Tanjeviću.

«Ne vem, kako bo v Titogradu. Čeprav je bilo srečanje v Bologni na dokaj nizki tehnični ravni, moram priznati, da so me Italijani zopet ugodno presenetili. Silvester je na primer v Moskvi igral zelo poprečno, sedaj pa je za italijansko reprezentanco v veliko pomoč. Na krilski poziciji so Italijani napredovali: tu sta sedaj tudi Generali in Zompolini. Nekateri mladi kot Costa, Magnifico, Gilardi pa so vnesli v reprezentanco nove svežine, večjo borbenost in agresivnost. Na dlani je, da bo na evropskem prvenstvu v ČSSR treba še kako računati na Italijo,» je dodal Tanjević.

Ćosić: «Brez skoka ni igre»

Da je jugoslovanska vrsta visoko izgubila, sta tudi dve olajševalni okoliščini. Prvič: za «plave» je bilo v sredo prvo zahtevno prijateljsko srečanje po napornih pripravah, ki so temeljile v glavnem na nabiranju telesne moči. Zato je bilo težko pričakovati, da bi Tanjevićevi varovanci lahko igrali sproščeno, da bi zanesljivo metali na koš itd.

Drugič: ni igral poškodovani Krešimir Ćosić in to se je v igri centrov še kako poznalo. Ostali jugoslovanski centri so povsem odpovedali.

«Zares hudo je, da sta temelja jugoslovanske reprezentance dve bogi stari nogi», se je pošalil Ćasić, nato pa resneje pristavil: «Brez skoka ni igre v košarki. S skokom se začnejo vsi protinapadi, vsi napadi sploh. Če so nas Italijani preskakali, kaj bo, ko bomo igrali proti Sovjetom?»

Kičanović: «Kmalu bo bolje»

«Kljub slabi igri nas vseh, pa vseeno mislim, da tega poraza ne gre jemati tako dramatično. V Bologni smo igrali prvo pomembnejšo tekmo pred evropskim prvenstvom. Priprave so bile zelo naporne, zato tudi ni bilo pričakovati od nas, da bomo takoj igrali sproščeno. S tekmami se bomo kaj kmalu uigrali. Tedaj bo gotovo bolje,» je dejal Kičanović.

«Bi lahko že zapisali, da boš v prihodnji sezoni igral za moštvo Scavolinija iz Pesara?»

«Lahko».

Edini slovenski predstavnik jugoslovanske izbrane vrste Peter Vilfan je takole ocenil srečanje v Bologni: «Igrali smo zelo slabo, moram pa priznati, da tudi Italijani me niso posebno presenetili. Le ko bi mi bolje skakali, mislim, da bi zmagali.»

«Že v tej sezoni je milansko moštvo igralo zelo uspešno. Mislim, da bi lahko jaz še v večji meri pripomogel, da bi Billy jurišal na državni naslov.»

«Doklej boš igral v reprezentanci?»

«Iskreno moram povedati, da sem mislil že letos opustiti reprezentanco. Zelo naporno je to: prvenstvo, «play-off», reprezentanca. Doslej praktično nisem nikdar imel počitnic. Nato pa sem se le premislil, toda resno menim, da po evropskem prvenstvu bom opustil državni dres.»

«Kaj meniš o Jugoslaviji?»

«V Bologni gotovo ni bila ona prava jugoslovanska reprezentanca. Že v Titogradu, in še posebno na evropskem prvenstvu v ČSSR, bomo zares videli, kaj veljajo Kičanović, Dalipagić, Delibašić.»

Upati je le, da se Meneghin pri svojih predvidevanjih ni zmotil, kajti nastop «plavih» v Bologni je bil vse prej kot spodbuden.

B. Lakovič

NOČNI PLANINSKO - ORIENTACIJSKI POHOD

PRAVILNIK

1. **Enotni odbor za proslavo 36-letnice osvoboditve in 40-letnice ustanovitve OF iz zgoniške občine prireja jutri, 9. maja, nočni planinsko - orientacijski pohod;**
2. **Odhod ob 20.30 iz sedeža KD «Rdeča zvezda» v Saležu. Prijava ekip od 19. do 20. ure istega dne;**
3. **Tekmujejo lahko ekipe sestavljene iz 4 do 6 tekmovalcev. Vpisnina 5.000 lir vsaka ekipa;**
4. **Pohod bo poleg orientacijskih nalog vseboval tudi vprašanja na temo NOB;**
5. **Vsaka ekipa si mora preskrbeti kompas, svetilko in vse, kar navadno sodi k pohodu;**
6. **Podrobnejši pravilnik in vsa druga pojasnila bodo dana pred startom;**
7. **Prireditelj ne odgovarja za morebitne poškodbe, ki bi jih tekmovalci utrpeli pred, med in po tekmovanju.**

Meneghin: «Že v Titogradu prava Jugoslavija»

Najboljši italijanski igralec Dino Meneghin (sedaj pa ni v najboljši formi) je v teh dneh v središču pozornosti vseh ljubiteljev košarke v Italiji. Kaže, da bo skoraj gotovo prestopil v vrste milanskega Billyja.

«Boš torej v prihodnji sezoni zares zapustil Varese?»

«Vse kaže, da je tako.»

«Billy bo s teboj takoj glavni favorit za osvojitev prvega mesta.»

V nadaljevanju kvalifikacijskega košarkarskega turnirja v Turčiji, veljavnega za uvrstitev na evropsko prvenstvo, so dosegli te izide:

Grčija - Belgija	90:78
Anglija - Finska	91:80
Turčija - Madžarska	78:77
Portugalska - Bolgarija	78:73
ZRN - Švedska	75:49
Nizozemska - Romunija	87:84

SABLJANJE

TROFEJA «GUSTAVO MARZI»

V Trstu zopet zmaga Sovjetov

TRST — Sovjetska zveza je že enajstič osvojila mednarodno sabljaško tekmovanje za «Trofejo Marzi», ki je bilo na sporedu v Trstu.

Letošnje tekmovanje je bilo že štirinajsto, vsako leto pa se ga udeležujejo štiri najboljše sabljaške države v Evropi. Letos so to bile Italija, Sovjetska zveza, Poljska in Madžarska.

REZULTATI:

Italija — Poljska	10:6
SZ — Madžarska	9:7
Italija — Madžarska	8:8
SZ — Poljska	8:8
Poljska — Madžarska	9:6
SZ — Italija	9:2

Končna lestvica je taka: Sovjetska zveza 6 točk, Italija 4, Poljska 2 in Madžarska 0.

JUTRI V OKVIRU TRADICIONALNIH PROSLAV OSVOBODITVE

Štiri naša moštva v Ljubljani na teku bratstva in enotnosti

Svoje tekmovalce bodo na to prireditev poslali Adria, Primorec in Bor

Jutri se bodo v slovenskem glavnem mestu odvijala zaključna tekmovanja v okviru vsakoletnih proslav osvoboditve, imenovana «Po poteh okupirane Ljubljane» Množična tekmovanja so sicer že ves teden, jutri pa bo na sporedu pravi, tekmovalni del.

Starejši člani in članice se bodo podali na 25 km, oziroma 8 km dolg «Partizanski marš», ki je namenjen tričlanskim ekipam.

Po glavnih mestnih ulicah se bo v zgodnjih popoldanskih urah odvijal kolesarski «Kriterij prijateljstva», ki sodi v okvir mednarodne dirke Alpe - Adria.

Temu bodo sledili starti ženskih in moških štafet «Bratstva in enotnosti», ki so razdeljene v razne kategorije. V kategoriji «organizacije» so že vrsto let povabljena tudi zamejska društva, ki nastopajo pod okriljem ZSŠDI. Na lanski izvedbi je štafeta 3x600 m ženske (v postavi Sonja Antoni, Marina Medvešček ter Grazia Brachetti) celo nepričakovano zmagala (z rekordnim časom). Sicer pa ni tu toliko važna zmaga kot je važen že sam nastop.

Letošnja zamejska «odprava» bo štela štiri štafete, od katerih tri moške in eno žensko. Med društvi, ki sodelujejo na tem tekmovanju, je največ članov prispevala lonjerska Adria (5 moških, 3 ženske), medtem ko bo trebenski Primorec nastopil z eno moško štafeto (trije člani). Za dopolnitev tretje moške štafete pa je enega člana prispeval še tržaški Bor.

Medtem ko bodo ženske startale v štafeti 3x600 m, se bodo moški pomerili na progi 3x1000 m.

Pričetek tekmovanj bo ob 18. uri (po jugoslovanskem času).

R. F.

TENIS

PERUGIA — V osmini finala ženskega teniškega turnirja za Prvenstvo Italije so dosegli naslednje pomembnejše izide:

Evert (ZDA) - Horvath (ZDA) 2:6, 7:5, 6:1
Romanov (Rom.) - Hobbs (VB) 6:2, 6:1
Fairbank (J. Afr.) - Simmonds (It.) 6:2, 6:4
Portman (ZDA) - Murgo (It.) 6:2, 6:2
Ruzici (Rom.) - Riedel (ZRN) 6:1, 6:0
Madruga (ČSSR) - Medrado (Braz.) 7:6, 7:6

TENIS

Turnir šampionov

NEW YORK — Potem ko so bili izločeni McEnroe, Gerulaitis in nekateri drugi ameriški igralci je zanimanje za mednarodni teniški «Turnir šampionov» v New Yorku precej upadlo.

Najzanimivejši rezultat so včeraj dosegli v srečanju, v katerem je Paragvajec Pecci premagal Američana Teacherja s 6:4 in 7:5.

V četrtfinale se je uvrstil tudi Madžar Taroczy, ki je izločil Američana Stefankija, uspešen pa je bil tudi Poljak Fibak, ki je premagal Indijca Amritraya.

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek, TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Drevored 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 - 57 23
Naročnina
Mesečna 7.000 lir — celoletna 84.000
V SFRJ številka 5,50 din, ob nedeljah 6.00 din, za zasebnike mesečno 80,00, letno 800,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 100,00, letno 1000,00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 27.000 lir. Finančni 900, legalni 800, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 15%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

• Obisk delegacije skupščine SR Slovenije

(Nadaljevanje s 1. strani)

skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini in italijanske narodnosti v Sloveniji in na Hrvaškem ter je poudaril, da je v tem okviru treba nujno, v skladu z italijansko notranjo ureditvijo, to je z republiško ustavo in z avtonomnim statutom dežele Furlanije - Julijske krajine, sestaviti in odobriti primerne zakonske ukrepe za globalno zaščito slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Colli je poudaril, da je bilo v tem smislu že več obvez, tudi da bi prišlo do rešitve vprašanja v sodelovanju z manjšino samo. Poudaril je še, da o tem izrecno govori preambula in 8. člen osimskega sporazuma, da pa gre vsekakor za problem italijanske demokracije, za rešitev katerega je zainteresirana vsa država. «Mislim, da so dani pogoji, da bi bilo leto 1981 pri tem odločilno,» je še dejal Colli.

Predsednik skupščine SR Slovenije je v svojem odgovoru uvodoma z zadovoljstvom ugotovil, da kar zadeva dvostranske odnose soglaša s Collijevo oceno. Tudi on je poudaril, da je enotnost pogledov prišla že večkrat do izraza, tudi na srečanjih na najvišji ravni, ki jih je imel predsednik Tito s predstavniki Italije in na nedavnem srečanju med predsednikom predsedstva SFRJ Cvijetinom Mijatovićem in italijanskim predsednikom Pertinijem.

Milan Kučan je uvodoma obravnaval razvoj odnosov v svetu in izrazil zaskrbljenost nad oboroževalno tekmo blokov, pa tudi nad premajhnim razumevanjem za zahteve po pravičnejših gospodarskih odnosih v svetu. Orisal je mednarodno politiko Jugoslavije, in seveda poudaril njeno zavzetost za mir, neodvisnost in samoodločbo narodov, njeno angažiranost v mednarodnih organizacijah in njeno privrženost določilom mednarodnih listin, ki jih je Jugoslavija podpisala. Kučan je nato na kratko orisal petletni razvojni načrt in poudaril, da je bilo prav zadnje leto odgovor tistim, ki so špekulirali o tem, kaj se bo v Jugoslaviji zgodilo po Titu. Kučan je poudaril, da se niso uresničila pričakovanja sil, ki jim ne ustreza socialistična, samoupravna in neuvrščena Jugoslavija. V nadaljevanju je Milan Kučan spregovoril tudi o zadnjih dogodkih na Kosovu in poudaril, da je šlo za nasprotno protirevolucionarno akcijo nacionalističnih sil, da je bil izbruh nepričakovan, da pa je pod pepelom tlelo že več časa in sta nato opozarjala že Tito in Kardelj. Gre, pri zadnjih dogodkih, tudi za akcijo zunanjih sil, ki imajo interes, da se pozornost z nekaterih nevralgičnih točk preusmeri na Jugoslavijo, osnovni razlogi pa so vsekakor na Kosovu samem, kjer je bilo v razvoju najmanj razvitega jugoslovanskega področja narejenih precej napak. Kučan je navedel nekaj podatkov o tem razvoju. Dejal je, da je na Kosovu 1.585.000 prebivalcev, od teh je zaposlenih samo 183.000. Na srednjih šolah je 66.000 dijakov, na univerzah pa 51.000 študentov, na manj kot 2 zaposlena prebivalca torej 1 študira, kar je svojevrsten rekord. Družbena proizvodnja znaša na Kosovu 800 dolarjev na prebivalca letno, v Sloveniji 5.000 dolarjev v vsej Jugoslaviji 3.000 dolarjev. Poraba na Kosovu zna 2.800 dolarjev, kar pomeni, da so socialne zdravstvene strukture, kultura, šolstvo in druge storitve na enaki ravni kot drugod v Jugoslaviji. Stopnja družbenega razvoja je torej zelo visoka, premalo pa je bilo političnega dela med ljudmi, premalo upoštevanja, da gre za ljudi, ki imajo večinski del svojega naroda v samostojni državi. Glavne vzroke za nastale težave, je treba torej iskati na Kosovu samem. Posledic seveda ne bo mogoče odpraviti hitro, vendar bo treba polagati največjo pozornost na odpravo protislovij, do katerih lahko pride med delavskim razredom in vodilnimi strukturami.

O odnosih med Italijo in Jugoslavijo ter, konkretneje, o odnosih med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino je Kučan poudaril, da je bilo to sodelovanje vedno zelo visoko ocenjeno in da so odnosi stalno v vzponu. Prevevajo jih odkritost, razumevanje, zaupanje, enakopravnost in medsebojno spoštovanje, kar pomeni, da so ti odnosi tudi trden temelj prihodnjega sodelovanja. Natančno jih opredeljuje vsebina osimskih sporazumov, ki pa niso skrajni domet medsebojnega sodelovanja. Prav v okviru izvajanja osimskih sporazumov pa je treba uresničiti še nekaj zelo pomembnih nalog.

Milan Kučan je najprej omenil vprašanje zaščite slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in je dejal, da ni nova ocena, da niso dosegli bistvenega napredka v prizadevanjih, da bi z ustrezno zakonsko ureditvijo o globalni zaščiti izpolnili obveze osimskega sporazuma. Poudaril je, da manjšina ni zadovoljna z delom posebne vladne komisije in da upravičeno zahteva tako raven zaščite, kakršno jamči tako osimski sporazum kakor italijanska ustava. Ta zakon bi moral biti sprejet v sodelovanju s Slovenci, manjšini bi moral omogočati enakopravnost na vsem ozemlju, kjer živi, nesprejemljivo je pogojevanje pravice s številom pripadnikov manjšine. Ureditev, ki bi teh nujnosti ne upoštevala, bi bila zoper voljo manjšine same, ki bi morala v tem primeru nastopiti proti njej.

Pravilna ureditev vprašanja zaščite slovenske manjšine bi bila seveda prispevek k zbliževanju in k utrjevanju prijateljstva med obema državama, medtem ko bi odlašanje postalo vir nacionalističnih strasti, ker bi vodilo v konfrontacijo med manjšino in večinskim narodom, kar bi ne moglo ostati brez posledic tudi za mednarodne odnose. Seveda pa samo pravna zaščita manjšine ne daje resnične enakopravnosti, ki jo zagotavljajo samo ljudje v svojih odnosih. V tej perspektivi bi bilo lažje reševati nekatera druga vprašanja, kot je vključitev manjšinske postavke v pogodbo v kulturnem sodelovanju med državama, finansiranje SSG, pravičnejši odnos do slovenske zemlje, pa tudi preprečevanje skrunitve spomenikov NOB, ki obeležujejo skupno borbo proti fašizmu.

Pri obravnavanju drugih medsebojnih vprašanj se je Milan Kučan še zlasti zavzel za krepitev gospodarskega sodelovanja ob meji, ki zaostaja za možnostmi in potrebami ter tudi za sposobnostjo obeh gospodarstev. Tako sodelovanje je nujno za obe deželi, če nočeta ostati na obrobju svetovnih gospodarskih tokov.

Končno pa je Milan Kučan spregovoril o industrijski coni, ki jo predvideva osimski sporazum. Dejal je, da je Jugoslavija smatrala, da gre za pobudo obojestranskega interesa, odkar jo je italijanska stran predlagala. Gre za sestavni del osimskega sporazuma, ki je seveda integralna celota. V Sloveniji so nekaj zakonov o tem že sprejeli, kar pa zadeva stališča tržaškega prebivalstva, so pa zelo pomembna, prav tako pa bi bilo pomembno vedeti, kakšna je bila osnovna informacija, saj je zelo možno, da je do stališča prišlo po enostranski propagandi. Vsekakor pa od Italije niso prejeli nobenega uradnega obvestila, da bi italijanska stran zahtevala kako spremembo. Ob koncu je Kučan spregovoril še o italijanski narodnosti v Sloveniji, in poudaril, da je slovenska skupščina o tem vprašanju sprejela že 30 zakonov, nadaljnjih pet zakonov pa je v pripravi.

Comelli sprejel delegacijo skupščine SRS

Predsednik deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine Antonio Comelli je včeraj popoldne sprejel delegacijo skupščine SR Slovenije, ki jo je vodil predsednik Milan Kučan. Comelli je delegacijo seznanil z dejavnostjo deželne vlade in z nekaterimi najbolj perečimi vprašanji v deželi. Med temi je navedel tudi vprašanje narodnostnih manjšin; dejal je, da nameravajo deželne oblasti nadaljevati s prizadevanji, da pride do čimprejšnje odobritve zakonskega ukrepa, ki bi zagotovil manjšinam popolno uživanje njihovih pravic. Comelli je tudi omenil delo posebne vladne komisije in izrazil upanje, da bo vlada v kratkem predložila svoj osnutek zaščitnega zakona.

GRE BAJE ZA NAJUČINKOVITEJŠE SREDSTVO OPAZOVANJA PREMIKOV ČET V EVROPI

S PRIVOLITVIJO BELGIJE BO RADARSKI SISTEM AWACS POSTAL NA OBMOČJU NATO RESNIČNOST

Na Italijo odpade 5 od sto stroškov, ki znašajo skupaj 1,8 milijarde dolarjev

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

BRUSELJ — Kaj sta se pogovarjala Alexander Haig in njegov belgijski kolega Charles Ferdinand Nothomb na letalu, ki ju je z rimskega srečanja zunanjih ministrov članic severnoatlantskega pakta pripeljalo v Bruselj, bo bržkone ostalo nezapisano v diplomatskih analih, a morda je prav njun dialog zgladil pot do odločitve, ki je sicer že dve leti in pol visela v zraku. Belgijska vlada je namreč na seji «ožjega kabineta» naposled privolila v finančno sodelovanje pri natovskem načrtu o eskadrili 18 reaktivcev «boeing 707 E-3», ki bodo opremljeni z letalskimi radarji (AWACS), kar je po mnenju severno atlantskih strategov najučinkovitejši način za opazovanje vojaških premikov v državah varšavskega sporazuma.

Odločitev belgijske vlade o sodelovanju v programu AWACS spremljata dva pogoja, ki so ju zahtevali koalicijski partnerji socialisti, in sicer da mora biti znana jasna slika o višini in porazdelitvi stroškov ter da bodo omenjeni program vključili v desetletni načrt nacionalne obrambe, kar pomeni, da bodo za 2,5 milijarde belgijskih frankov morali zmanjšati ali odložiti nekaj drugih vojaško-oboroževalnih planov v Belgiji. Privolitev v načrt AWACS naj torej ne bi dodatno obremenila belgijskega državnega proračuna v času zategovanja pasu, da bi zmanjšali čedalje zajetnejši primanjkljaj v javnih izdatkih.

Načrt o gradnji letalskih radarjev so v severnoatlantskem paktu potrdili decembra 1978, ko so objavili, da bodo skupni stroški 1,83 milijarde dolarjev, od česar bi največ prispevali ZDA in ZR Nemčija (41 in 28 odstotkov), poleg njiju pa še Kanada (9,5), Italija (5,0), Nizozemska (2,9), Belgija (2,0), Norveška (1,4), Danska (1,3), Turčija (0,8), Grčija (0,6), Portugalska (0,5) in Luksemburg (0,11 odstotka). Od trinajstih držav v natovski vojaški strukturi v programu AWACS ni le Velike Britanije, ki razvija samostojni sistem opreza zovanja iz zraka («Nimrod»), bo pa na voljo tudi za skupne namene zaveznic. Prvi od 18 «boeingov» z letalskimi radarji naj bi bil nared leta 1985.

Belgijska vlada, ki jo je tedaj vodil frankofonski krščanski socialist Paul Van Den Boeynants, je na odločilnem sestanku načelno privolila v program AWACS, sicer bi padel v vodo, pridržala pa si je pravico, da dogovor o finančni participaciji podpiše kasneje. Van Den Boeynants se je izgovarjal, da je njegov kabinet že v odstopu in da ne more podpisati tako pomembne odločitve. Med dejanskimi razlogi, ki so jih postavljali v Bruslju, pa je bilo tudi vprašanje o pravnolastniškem položaju letal in naprav na njih. Ali bo Belgija s plačilom 49,9 milijona dolarjev postala solastnica ali zgolj uporabnica letalskih radarjev. To razpotje so v začetku leta skušali rešiti tako, da bodo «boeingi» nosili luksemburške oznake, četudi bodo stacionirani v različnih članicah severnoatlantskega pakta, predvsem v ZR Nemčiji.

Ko je dobre tri mesece kasneje Belgija dobila novo koalicijo, je vprašanje Awacsov že utonilo v ozadju aktualnejših političnih dogodkov. Znova pa je prišlo na plan ob dogodkih na Poljskem, ko je Amerika nadvse nazorno demonstrirala nujnost izpeljave tega načrta in iz domačih letalskih baz prepeljala v ZR Nemčijo štiri «boeinge» z napravami AWACS, da bi opazovali premike sovjetskih čet proti poljskim mejam. Toda belgijska vlada se še vedno ni zganila in marca letos so iz glavnega stana severnoatlantskega pakta diskretno opomnili Belgijo, da še vedno čakajo na njen odgovor in da je edina med dvanajstimi članicami, ki je vplačala le manjši del deleža (15,9 milijona od skupno 49,9 milijona, kolikor so ji odrezali pri porazdelitvi stroškov) in še ni podpisala sporazuma. Vlada Wilfrieda Martensa se je tako znova lotila dosjeja, a je vmes morala odstopiti in odločitev je prišla v roke njegovega naslednika Marka Eyskensa. Ta je končno dosegel potrditev načrta, z dvema pogojema, ki so ju zahtevali socialisti.

S privolitvijo v sodelovanje pri programu AWACS je Belgija poravnala enega od dolgov atlantskemu zavezništvu. Na tapeti pa ostaja še precej bolj zapletena in težka razprava, ali privoliti v namestitev 48 «manevrirnih raket», ki jih je Belgiji namenil «modernizacijski» načrt severnoatlantskega pakta iz decembra 1979.

BOŽO MAŠANOVIČ

Geri Cox iz recepcije

Dvajsetletna Geri Cox dela v recepciji nekega estetskega salona v V. Britaniji, občasno pa je tudi dobro plačan fotomodel (Telefoto AP)

PRVI SEKRETAR POLJSKE PARTIJE NA KONFERENCI V PLOCKU

Kania delavcem: «Izredni kongres PZDP bo pripravil načrt za izhod iz krize»

Globoka gospodarska kriza utegne kmalu privesti do resnih pojavov brezposelnosti - Povišati bodo morali cene osnovnih prehrambenih proizvodov

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

VARŠAVA — «Moramo obnoviti verodostojnost Poljske kot partnerja, zaveznika in neomajnega člana socialistične skupnosti» — je izjavil prvi sekretar CK PZDP Stanislaw Kania zbranim udeležencem volilne konference partijske organizacije petrolkemijskega kombinata v Plocku.

«Sovjetska zveza, njena komunistična partija in tovariš Brežnjev so večkrat poudarili zaupanje do naše partije, bratsko solidarnost z nami in vero, da imamo dovolj moči, da premagamo težave, ki nas tarejo. Ne smemo se torej čuditi njihovemu vznemirjenju, saj tudi nas prenekatera dogajanja v državi skrbijo» — je še poudaril Kania in opozoril na primere protisovjetskega postopanja.

Za umiritev položaja na Poljskem, je dodal Kania, so zainteresirane tudi druge države, katerim je bilo do gospodarskega sodelovanja, posebno do poljskih pošiljk premoga. Zaradi tega je nujno, da čimprej pripravimo pogoje za ekonomsko stabilizacijo in normalizacijo proizvodnje.

Dramatična situacija pri preskrbovanju prebivalstva iz velikih mest je le delno zrcalo globoke ekonomske krize, v katero je poljsko gospodarstvo zašlo že pred časom. Prvi sekretar CK PZDP je v svojem govoru odkrito opozoril, da utegne kmalu priti do resnih pojavov brezposelnosti, saj je že sedaj nemogoče zagotoviti zadostno mero surovin za ohranitev normalne stopnje proizvodnje v številnih podjetjih.

«Potrebno je maksimalno ublažiti posledice te boleče operacije» — je izjavil Kania in dodal, da bodo posebno pozornost namenili zaposlovanju mladih ljudi po dokončani srednji ali visoki šoli.

«Drugi val» odpuščanja delavcev pričakujejo z začetkom izvajanja gospodarske reforme. Na konferenci v Plocku je bilo rečeno, da bi že sedaj, ko bi dosledno izvajali tako imenovano «malo reformo», v samem petrolkemijskem kombinatu morali odsloviti najmanj 1.500 delavcev.

Problem preskrbovanja se za sedaj deloma rešuje z uvedbo racionaliziranja, vendar pa prodaja hrane z boni ne more biti dolgoročna rešitev. Potrebno je predvsem povišati cene večine prehrambenih proizvodov.

«Tako absurdne strukture cen ni mogoče zaslediti v nobeni drugi državi» — ugotavlja Kania. «Tovrstna operacija je nujna, hkrati pa je treba seznaniti javnost, da je takšen postopek neizbežen. Te naloge ne smemo podcenjevati.»

«Prišel je čas, ko je vodilni razred sam sebi dal besedo in spregovoril v ostrem, glasnem tonu» — je rekel delavec kombinata Andrej Kurzawa in opozoril, da je v zadnjih mesecih petina članov partije zapustila njihovo organizacijo. To, da izkaznice vračajo občutljivi in pošteni ljudje samo zavira obnovo. Krivci za deformacije in zlorabe ne vračajo svojih izkaznic, temveč jih jim je treba s silo odvzeti. Zato moramo apelirati na delavce: vaša vest je čista, vrnite se, partija se sama ne more obnoviti, glas delavcev pa se mora močneje uveljaviti (!).»

Stanislaw Kania, ki je prisostvoval konferenci kot član te partijske organizacije v Plocku, je občirno odgovarjal na vprašanja delavcev: kako se izogibati ponavljanju napak in deformacij v prihodnosti in kaj pričakujejo od devetega, izrednega kongresa PZDP.

Na sestanku so se ostro zavzemali za kaznovanje oseb, ki so krive za sedanje kritične razmere v državi.

Prvi sekretar CK PZDP je izrazil prepričanje, da bo kongres privedel do realističnega programa za izhod iz krize, vplival na družbeno-ekonomsko stabilizacijo v državi in izvolil takšno članstvo centralnega komiteja, ki bo uživalo globoko podporo in visok ugled v družbi in partiji».

Potem ko je pozitivno ocenil dosedanji tok demokratičnih izbir v okviru partije, se je Stanislaw Kania zavzemal za večje upoštevanje starih, poštenih aktivistov, češ, da «obnova ne sme temeljiti izključno na popolno zamenjavo ljudi». Opozoril je tudi na predložene statutarne zamenjave, po katerih naj bi bili izvršni organi podvrženi večjemu nadzorstvu. Tudi šef partije je izjavil, mora imeti večjo oblast le na enem področju — pri organiziranju kolektivnega dela politbiroja in centralnega komiteja — ker mu individualna oblast pri drugih vprašanjih ni potrebna.

Ko so ga vprašali, zakaj ni na konferenci te organizacije kandidiral kot delegat za kongres, je Kania pojasnil, da bodo o kandidaturah članov najvišjih partijskih organizacij odločale vojvodske izbirne konference v teku prihodnjega meseca. Istočasno pa je Kania izrazil željo, da bi še dalje ostal član osnovne organizacije petrolkemijskega kombinata v Plocku. «Tudi v prihodnosti bom storil vse, kar je v mojih moči, da bodo moji postopki v skladu z demokratičnimi metodami in vam bom, sedaj pa tudi v prihodnosti, ne glede na funkcijo, ki jo bom opravljal, lahko odkrito gledal v oči.

ILIJA MARINKOVIČ

O PRIHODNJIH REFERENDUMIH

V Nadiških dolinah skupen nastop vseh laičnih strank

ČEDAD — V Sovodnjah je bilo na pobudo laičnih strank KPI, PSI, PSDI in PRI prvo srečanje o referendumih, ki se ga je udeležila predvsem mladina. Med drugimi sta bili na srečanju občinska svetovalka KPI Augusta Barbina in članica centralnega komiteja PSI Paolina Mattioli.

Govornice so začrtale stališča svojih strank glede posameznih referendumov, vse pa so složno poudarile, da je treba dosledno braniti zakon 194 o prostovoljni prekinitvi nosečnosti ter pozvale, naj volivci 17. maja z «ne» zavrnejo referendum radikalcev in «gibanja za življenje» o odpravi zakona 194. Odbor laičnih strank Nadiških dolin pa je medtem že sestavil koledar podobnih srečanj, in sicer: 6. maja bodo v Šentlenartu, 7. maja v Klodiču, 8. maja v Petjagu, 9. maja v Špetru, 10. maja v Dreki, 11. maja v Sredniji in 12. maja v Podbonescu.

Omenjene stranke so se tudi domenile, da se bodo na okroglih mizah postopoma zvrstili vsi njihovi predstavniki, obenem bodo delile gradivo z napotki za glasovanje na referendumih.

PO PODATKIH SANSALVADORSKE NADŠKOFIJE

Vse hujši obračun salvadorske krize

V zadnjih 4 mesecih izgubilo življenje 7.780 oseb - Italija končno spregovorila, a ni obsodila Duartejevega režima

SAN SALVADOR — V zadnjih štirih mesecih je zaradi političnega nasilja v Salvadoru izgubilo življenje 7.780 oseb. Podatek je posredoval javnosti urad za pravno zaščito sansalvadorske nadškofije, ki je navedel, da je med ubitimi 3.478 kmetov, policijske sile pa so med policijsko uro ubile 857 ljudi. Medtem pa se nadaljujejo spopadi med režimsko vojsko in gverilci. Kljub izdatni ameriški vojaški pomoči in prisotnosti zloglasnih «zelenih beretk» imajo huntini vojaki le pičle uspehe. Predvčerajšnjim so gverilci osvobodili kraj San Antonio Los Ranchos, izgubili pa vas Nuevo Eden de San Juan, kar je v gverilskem vojskovanju povsem normalno. V zadnjem tednu je vsaj 22 režimskih vojakov padlo v spopadih s salvadorsko fronto.

V San Salvadoru pa so medtem spremenili ameriško veleposlaništvo v pravi bunker, z dva metra visokim zidom, ki obkroža veleposlaništvo, na streho so postavili strojnična gnezda, vse poslopje pa obkroža elektronski varnostni sistem. «Pomiritev» ni torej uspela. Vodja civilno-vojaške hunte Jose Napoleon Duarte pa kljub pozivom vse mednarodne javnosti trmasto zavrača pogajanja z opozicijo. Pripravljen je samo na pogajanja o volitvah marca prihodnjega leta za ustavodajno skupščino. Politični opazovalci so prepričani, da hoče hunta do konca izpeljati svoje «svobodne» volitve.

Za dialog med režimom in opozicijo se je v nedeljo ponovno zavzel sansalvadorski nadškof Arturo Rivera. Včeraj pa je po večmesečnem molku kljub pozivom in pritiskom italijanske javnosti spregovorila zunanjepolitična komisija poslanske zbornice, ki je pozvala vlado, naj se v dogovoru z drugimi vladami EGS zavzame za politično rešitev salvadorske krize. Italijansko pobudo je treba vsekakor pozdraviti, manj spodbudna pa je ugotovitev, da niso niti z besedico omenili nasilja civilno-vojaške hunte in njenih desničarskih podrepnikov.

ZANIMIVA KNJIGA ZNANEGA FRANCOSKEGA INTELEKTUALCA

Jean Cassou o predsedniku Titu in resoluciji kominforma l. 1948

PARIZ — Nerazumljiv dogodek se je pripetil 28. junija leta 1948: resolucija kominforma je obsodila Jugoslavijo. Novica je povzročila velikansko zaprepadenost in številne razlage. Tito, nekdanji kovinarski delavec, ki je postal voditelj ene največjih epopej v zgodovini revolucije, Tito, živa legenda in nosilec številnih drugih slavnih priznanj se je naenkrat spreobrnil v «maršala izdajalca».

Tako se dogodkov iz leta 1948 spominja Jean Cassou v svoji najnovejši knjigi «Življenje za svobodo». Eden najbolj znanih živečih francoskih intelektualcev v tej knjigi, ki je vzbudila precejšnje zanimanje v Parizu, objavlja spomine na najpomembnejše dogodke, ki jim je bil priča in v katerih je skupaj z drugimi velikimi osebnostmi francoske in svetovne kulture tudi sodeloval.

Knjiga spominov je bila predstavljena bralcem kot pričevanje šestdesetih let intelektualne, umetniške in politične dejavnosti v Franciji in v svetu.

Tito — je naslov tistega dela knjige, kjer avtor na 15 straneh kot sam pravi, piše o zavesti, ki je vedno rekla ne vsemu tistemu, kar je bilo v nasprotju s pravico in resnico. Ko piše o tem, kako je doživel «nerazumljivi dogodek» iz leta 1948, Jean Cassou pravi, da je šele mnogo pozneje pobliže spoznal Tita in občutil moč njegove osebnosti.

V nadaljevanju pravi, da je bilo treba veliko previdnosti in moči, da bi se narod pripeljal skozi tolikšno trpljenje, skozi nov boj proti organizirani brutalni sili, da bi dosegli zmago v partizanski vojni. Socializem, ki ga je želela Jugoslavija, je bil njen, poudarja Cassou, bil je usmerjen k samoupravljanju in takoj sem ga razumel kot humanističnega. V to sem se prepričal tudi kasneje, ko sem se pogovarjal z več Titovimi najbližjimi soborci.

Četrtega maja leta 1980, ko sem končal pisanje, je Tito umrl in ta smrt je odjeknila po vsej zemeljski krogli. Titovo veličino so priznavali vsi, celo njegovi največji sovražniki. Vendar samo osebni uspeh ni dovolj za zgodovino, Tito, njegov genij je bil velik, toda bil je združen z genijem ljudstva. Poglavje o Titu je Cassou zaključil z naslednjimi besedami: «Tito je umrl, to ni bil uradni dogodek, predmet novinarskih komentarjev ali enostavno datum.»

PIACENZA — Po ponovni okvari na jedrski elektrarni Caorso pri Piacenzi bi morala elektrarna vsak čas spet obratovati. Tokrat se je pokvaril ventil glavnega kolektorja, da se je v njem povečala radioaktivnost.

Spomladanska utrujenost v živalskem vrtu

Samo ugibamo lahko, če je tale joga položaj tigra v münchenskem živalskem vrtu učinek prvih toplih sončnih žarkov, ali pa posledica intenzivne rekreacije (Telefoto AP)

• Kaj nam pove statistika

(Nadaljevanje s 4. strani)

vsak primer posebej legalnega splava, zato da bi imeli pregled nad izvajanjem zakona in nad potrebami in zahtevami tistih, ki se ga poslužujejo.

Daleč najvišji odstotek žensk, ki prekine nosečnost, je nadalje starih od 25 do 30 let in je rodilo v povprečju dvakrat. Torej niso mladoletnice tiste, ki so se množično javljale na sprejemnih uradih, čeprav se je njihov odstotek v zadnjih mesecih nekoliko zvišal, kar pa v prvi vrsti pomeni, da se same, predvsem pa njihovi straši, v večji meri odločajo za legalni splav kot v prvi dobi veljavnosti zakona.

Takole torej govorijo podatki, suhoparne številke, ki pa so, kot v tem primeru, lahko zelo zgovorne. Povedo nam na primer tudi to, da bi se, ko bi zmagal predlog Gibanja za življenje, spet vse vrnilo v dobo mračnjaštva, ko je vladalo načelo, da je vse mogoče (popraviti zmoto, namreč), le da nihče (vsaj uradno in javno) ne sme ničesar izvedeti.

Neizpodbitno pa je dejstvo, da so bili o vsem, zlasti o točnih številkah opravljenih splavov, vsaj kar zadeva južno Italijo, najbolje obveščeni prav najostrejši nasprotniki uzakonitve pravice do prostovoljne prekinitve nosečnosti, to je katoliški krogi in v prvi vrsti duhovniki, ki so pod prisego tajnosti, dajali obvezo «ženskam, ki so grešile». To pa lahko pomeni samo, da so jo jemali kot nujnost, četudi kot «nujno zlo», zato je nesprejemljivo stališče, da takega odnosa do pojava splava ne dovolijo državi, ki je med drugim tudi odraz in izraz ljudi drugačnih prepričanj.

LONDON — Britansko mrežo veleblagovnic «Safeway» skrbi neznani izsiljevalec, ki zahteva 500 tisoč funtov (milijardo in 200 tisoč lir), da bi povedal, v katere prehrambene proizvode je vbrizgnil smrtonosen strup. Vso prejšnjo noč so uslužbenci pregledovali proizvode, ki so včeraj šli redno v prodajo.